

KUMAJA

**UUDENMAAN SOSIAALI- JA
TERVEYSJÄRJESTÖT YHTEISTYÖSSÄ
JA VAIKUTTAMASSA**

Kumajan järjestökyselyn raportti 2019

**Uudenmaan sosiaali- ja terveysjärjestöt
yhteistyössä ja vaikuttamassa**

Kumajan järjestökyselyn raportti 2019

23.3.2020

Soile Törrönen, Lea Tasala, Paula Oittinen,
Jussi Koiranen & Jaana Pirhonen, Kumaja.

Sisällys

Tiivistelmä	4
Sammanfattning	5
1 Tulokset	6
1.1 Uusmaalaiden järjestöjen avustukset	6
1.1.1 Järjestöjen toiminnan rahoittajat	6
1.1.2 Järjestöjen saamien avustusten määrä	8
1.1.3 Muutokset avustumäärissä	9
1.2 Järjestöjen keräämä tieto ja tieto järjestöistä	10
1.2.1 Järjestöjen tietovaranto	10
1.2.2 Järjestötieto hyötykäyttöön	13
1.2.3 Uusimaalaiset.fi -palvelu järjestötiedon alustana	14
1.3 Järjestöjen tekemä yhteistyö	15
1.3.1 Yhteistyökumppanit	15
1.3.2 Yhteistyön luonne	16
1.4 Kumaja järjestöjen silmin	17
1.4.1 Kumajan onnistumiset	19
1.4.2 Kumajan kehityskohteet	20
1.5 Sote-järjestöjen keskinäinen organisoituminen Uudellamaalla	21
1.5.1 Perustelut sote-järjestöjen keskinäiselle organisoitumiselle	22
1.5.2 Miksi "ei" sote-järjestöjen keskinäiselle organisoitumiselle?	24
1.5.3 Mitä sote-järjestöjen keskinäisessä organisoitumisessa tulee ottaa huomioon?	24
1.5.4 Millaiset toimijat mukaan yhteistyöhön?	26
1.6 Järjestöt maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa	27
1.6.1 Vaikuttaminen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa	28
1.6.2 Järjestöjen rooli ja järjestöille tärkeät teemat tulevan sote-uudistuksen valmistelussa	28
2 Uusmaalaiden järjestöjen yhteistyö ja vaikuttaminen vuonna 2019 – Johtopäätöksiä	31
2.1 Järjestöjen tekemä yhteistyö ja sen organisoituminen	32
2.2 Maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun vaikuttaminen	32
2.3 Järjestöjen tuottama tieto ja sen hyödyntäminen	33
2.4 Kumaja uusmaalaisen järjestökentän tukena	34
3 Kysely	35
3.1 Kyselyn toteutus	35
3.2 Kyselyyn vastanneet järjestöt	35
3.3 Kysymykset ja analyysi	38
3.3.1 Kysymykset	38
3.3.2 Kyselyn analyysi	39
4 Viitteet	41
Liite: Järjestökyselyn lomake	42

Tiivistelmä

Uusmaalaiset sosiaali- ja terveys- (sote-) järjestöt ovat halukkaita kehittämään alueellista yhteistyötään vaikuttaakseen yhdessä maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun ja turvatakseen sote-järjestöjen toimintaedellytykset Uudellamaalla. Sote-järjestöjen tekemän yhteistyön ja vaikuttamistyön lisäksi Kumajan vuoden 2019 järjestökyselyn tulokset kertovat sote-järjestöjen rahoituksesta ja järjestöjen keräämästä tiedosta. Lisäksi tulokset avaavat sitä, miten Uudenmaan sote-järjestöjen kumppanuusverkosto Kumaja on onnistunut edistämään järjestöjen verkostoitumista ja yhteistyötä ja lisännyt niiden vaikuttamismahdollisuuksia Uudenmaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa.

Touko-kesäkuussa 2019 tehtyyn kyselyyn saatiin kaikista Uudenmaan 26 kunnasta yhteensä 182 vastausta, joista suurin osa (88 %) oli sote-järjestöiltä. Vastaajissa oli niin valtakunnallisia keskusjärjestöjä ja -liittoja, alue- ja piirijärjestöjä, järjestöjen yhteisöjä kuin paikallisyhdistyksiä. Yhteistä näille erityyppisille järjestötoimijoille oli se, että ne tekevät paljon monipuolista yhteistyötä sekä toisten järjestöjen (96 % vastaajista) että kuntien (78 %) kanssa. Etenkin keskusjärjestöjen (53 %) ja järjestöjen yhteisöjen (63 %) merkittävä yhteistyökumppani oli ollut myös maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluorganisaatio.

Kumajan katsottiin sekä edistäneen järjestöjen keskinäistä yhteistyötä (52 % vastaajista) ja verkostoitumista (66 %) että osallistaneen järjestöjä uudistuksen valmisteluun Uudellamaalla (57 %). Sote-järjestöistä puolet kertoi olleensa mukana vaikuttamassa maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa, kun vuotta aikaisemmin 70 prosenttia niistä ilmoitti, ettei ollut päässyt lainkaan vaikuttamaan uudistukseen.

Yhteinen vaikuttamistyö oli tärkeä peruste sille, miksi enemmistö (62 %) vastanneista järjestöistä kannatti sote-järjestöjen yhteistyön syventämistä nykyistä organisoidumpaan muotoon Uudellamaalla. Järjestöt uskoivat yhteistyön tiivistämisen olevan tarpeen vaikuttamistyössä ja järjestötoiminnan kehittämisessä maakunta- ja sote-uudistuksen tilanteesta riippumatta. Yhteinen toiminta ja sen organisointi vaativat kuitenkin koordinaatiota sekä avoimuuden ja tasavertaisuuden huomioimista, jotta erilaiset järjestöt erilaisine tarpeineen ja resursseineen hyötyisivät yhteistyöstä.

Järjestöt keräävät runsaasti monipuolista tietoa kehittääkseen toimintaansa ja raportoidakseen rahoittajilleen. Monet kyselyyn vastanneet järjestöt kuitenkin kokivat järjestötiedon keräämisen työlääksi ja tiedon hyödyntämisen usein haasteelliseksi. Järjestöjen välisestä yhteistyöstä toivottiinkin olevan apua myös järjestötiedon käyttämisessä järjestöjen toiminnan tunnetuksi tekemisessä ja vaikuttamistyössä.

Tieto järjestöjen terveyttä ja hyvinvointia edistävästä toiminnasta on ensiarvoista, jotta järjestöjen toimintaedellytykset voidaan turvata tulevaisuudessa. Vaikka uusmaalaisen sote-järjestöjen avustuksissa ei näytä tapahtuneen viime vuosina suuria muutoksia, järjestöt tunnistavat, että niiden on pystyttävä tekemään toimintansa ja sen vaikuttavuus entistä näkyvämmäksi rahoittajilleen. Myös tässä arveltiin olevan hyödyllistä tehdä yhteistyötä järjestöjen kesken. Kun sote-järjestöt eivät tee turhaan päällekkäistä työtä, vaan vaikuttavat yhtenä rintamana, uusmaalaisella järjestötoiminnalla on tärkeä paikkansa tulevaisuudessakin.

Sammanfattning

Nyländska social- och hälsovårdsorganisationer vill gärna utveckla olika samarbetsformer på regional nivå för att på så sätt ha bättre inflytande under förberedelserna av social- och hälsovårdsreformen liksom för att kunna säkerställa sina verksamhetsförutsättningar i Nyland.

Förutom det samarbete och påverkansarbete som social- och hälsovårdsorganisationerna utför ger Kumajas föreningsenkät 2019 även upplysning om finansiering och den information som organisationerna samlar in. Resultatet ger även information om hur Kumaja, partnerskapsnätverket för social- och hälsoorganisationer i Nyland, har lyckats främja samarbetet mellan olika organisationer och ökat deras möjligheter till inflytande under förberedelserna av Nylands landskaps- samt social- och hälsovårdsreformen.

I enkäten i maj-juni 2019 gavs sammanlagt 182 svar från alla de 26 nyländska kommunerna, majoriteten (88 %) var från social- och hälsovårdsorganisationer. Organisationerna utgjordes av landsomfattande centralorganisationer och -förbund, region- och kretsorganisationer, samfund av organisationer och lokalorganisationer. Gemensamt för de olika organisationerna var att de samarbetar på ett mycket mångsidigt sätt med andra organisationer (96 % av svaren) samt med kommuner (78 %). Särskilt för centralorganisationerna (53 %) och samfunden av organisationer (63 %) var en betydande samarbetspartnerna landskaps- samt social- och hälsovårdsreformens förberedelseorganisation.

Enkäten visade att Kumaja hade befrämjat samarbete mellan olika organisationer (52 % av svaren) och nätverkande (66 %) samt gjorde organisationer delaktiga i förberedelserna av reformen i Nyland (57 %). Hälften av social- och hälsovårdsorganisationerna berättade att de hade haft inflytande på förberedelserna av reformen. Ett år tidigare (2018) meddelade 70 procent av organisationerna att de inte alls haft möjlighet till inflytande på reformen.

Det gemensamma arbetet för att kunna påverka var en viktig grund till varför majoriteten (62 %) av organisationerna stödde en fördjupning av samarbetet i Nyland i en mer organiserad riktning. Organisationerna trodde att ett djupare samarbete är nödvändigt för att kunna påverka och utveckla verksamheten oavsett hur situationen ser ut gällande landskaps- samt social- och hälsovårdsreformen. Gemensam verksamhet liksom organiseringen av denna behöver ändå koordineras. Man bör också beakta transparens och jämställdhet, så att olika organisationer med olika resurser kan ha nytta av samarbetet. Organisationerna samlar in mycket mångsidig information för att kunna utveckla sin verksamhet och rapportera till finansierarna. Många av de organisationer som svarade på enkäten upplevde att det var arbetsamt att samla information och att det var svårt att utnyttja informationen. De önskade att ett samarbete mellan olika organisationer även skulle hjälpa dem utnyttja information såväl i syfte att göra verksamheten känd som för att utöva inflytande.

Det är mycket viktigt att få information om sådan verksamhet som främjar hälsa och välfärd, så att organisationernas verksamhetsförutsättningar kan säkerställas i framtiden. Även om man under de senaste åren inte kunnat se stora förändringar gällande bidragen till organisationer anser organisationerna att de måste göra sin verksamhet och dess effekter ännu synligare för finansierarna. Även på den här punkten ansågs samarbete vara viktigt. Då social- och hälsoorganisationerna inte gör onödigt dubbelarbete, utan i stället verkar tillsammans, har den nyländska organisationsverksamheten även en viktig roll i framtiden.

1 Tulokset

Kumajan vuoden 2019 järjestökyselyn keskeiset teemat olivat uusmaalaisten järjestöjen rahoitus, järjestöjen toiminnastaan keräämä tieto ja järjestöjen tekemä yhteistyö sekä Kumajan rooli järjestöyhteistyön edistäjänä. Näiden lisäksi kysely toi esiin järjestöjen näkemyksiä sote-järjestöjen keskinäisestä organisoitumisesta sekä sote-uudistuksessa huomioitavista seikoista Uudellamaalla. Raportissa valotetaan erilaisten järjestötoimijoiden näkemysten eroja ja erityispiirteitä. Tuloksia verrataan myös Kumajan edelliseen järjestökyselyyn vuodelta 2018.

1.1 Uusmaalaisten järjestöjen avustukset

Valtaosa kyselyyn vastanneista järjestöistä sai taloudellista tukea toimintaansa. Järjestöjen rahoitusta koskevaan kysymykseen saatiin 158 vastausta, joissa 88 prosentissa kerrottiin järjestön saavan toiminta-avustusta tai muuta taloudellista tukea. Erilaisista järjestötoimijoista avustusta saivat:

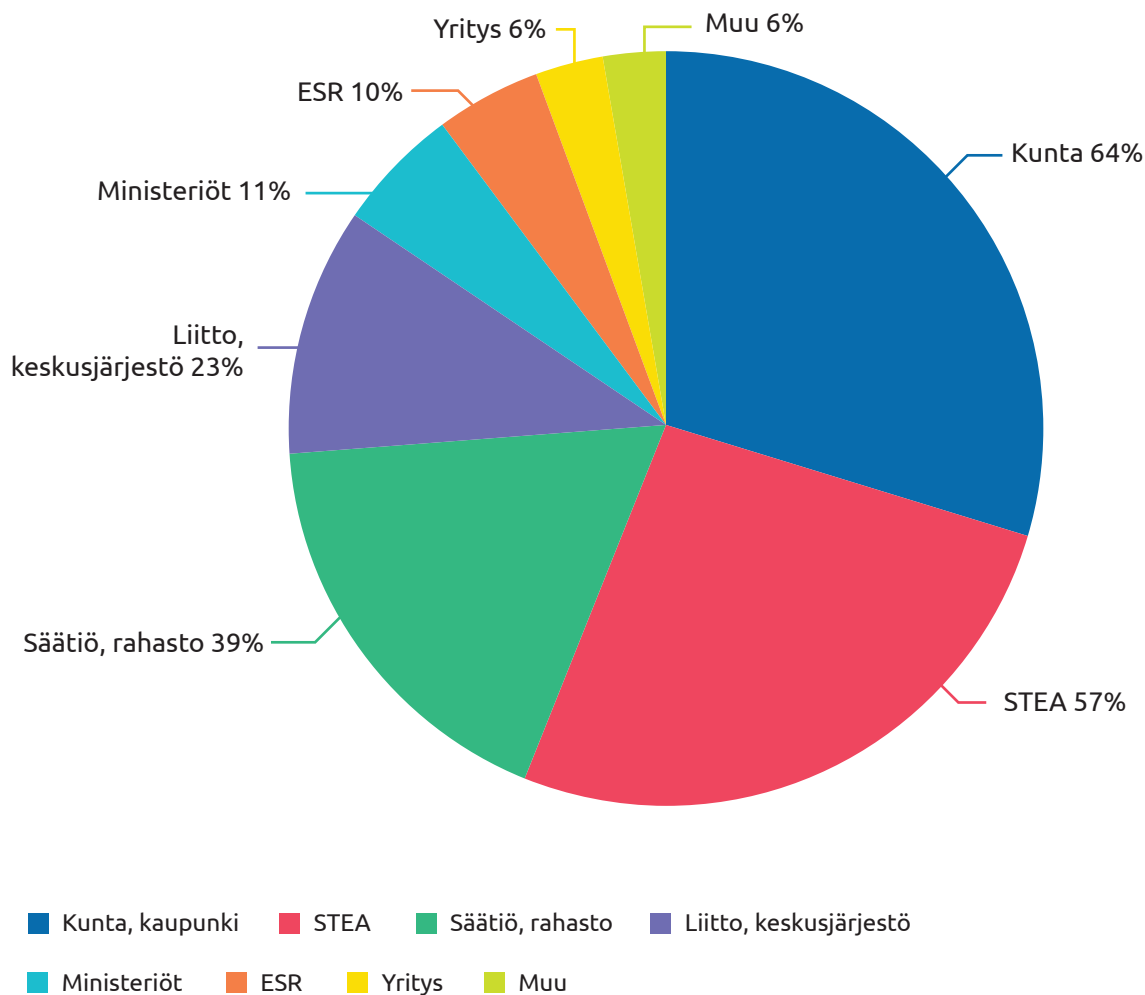
- Järjestöjen yhteisöt (100 %)
- Keskusjärjestöt (93 %)
- Paikallisyhdistykset (86 %)
- Piiri- ja aluejärjestöt (86 %)
- Verkostot (75 %)

Rahoitusta koskevaan kysymykseen vastanneista järjestöistä 14 prosenttia ilmoitti, että järjestö ei saanut lainkaan avustuksia tai muuta taloudellista tukea toimintaansa. Näistä yli puolet (59 %) oli paikallisyhdistyksiä.

1.1.1 Järjestöjen toiminnan rahoittajat

Järjestöjen merkittävimmät rahoittajat ovat kunnat ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA. Rahoittajatahonsa ilmoitti kyselyssä 137 järjestöä, joista 64 prosenttia sai avustusta kunnilta ja 57 prosenttia STEAlta. Näiden lisäksi järjestöt olivat saaneet avustuksia säätiöiltä ja rahastoilta (39 %), järjestöjen omilta liitoilta ja keskusjärjestöiltä (23 %), eri ministeriöiltä (11 %), Euroopan sosiaalirahasto ESR:lta (10 %) ja yrityksiltä (6 %). Rahoitusta oli saatu myös mm. seurakunnilta, TE- eli työ- ja elinkeino-toimistoilta, opintokeskuksilta sekä vaalikeräystuotoista, varainkeräyksistä, opiskelijatapahtumista ja yksittäisinä lahjoituksina.

Avustusta myöntävät tahot

Kuva 1. Järjestöavustuksia myöntävät tahot.

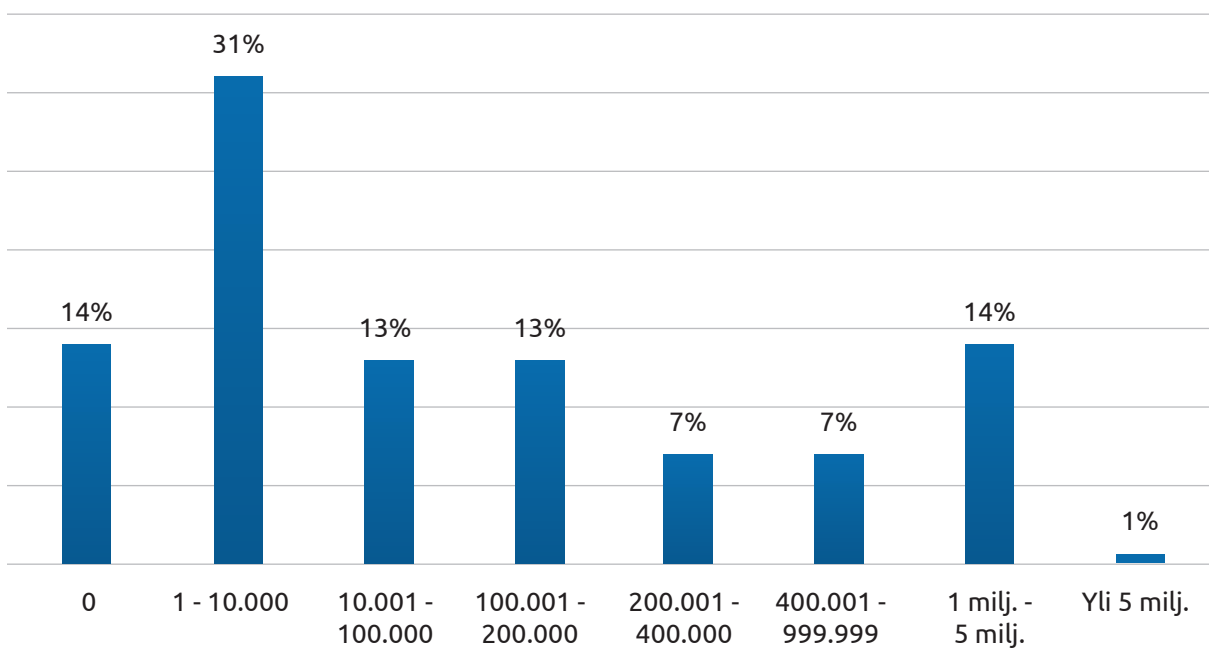
Merkittävimmät rahoittajat järjestötoimijoittain olivat:

- Paikallisyhdistyksillä kunta, yksityinen säätiö tai rahasto ja STEA
- Piiri- ja aluejärjestöillä kunta, STEA ja yksityinen säätiö tai rahasto
- Keskusjärjestöillä STEA, ministeriöt, ESR ja kunta
- Järjestöjen yhteisöillä STEA ja kunta
- Verkostoilla kunta ja STEA

1.1.2 Järjestöjen saamien avustusten määrä

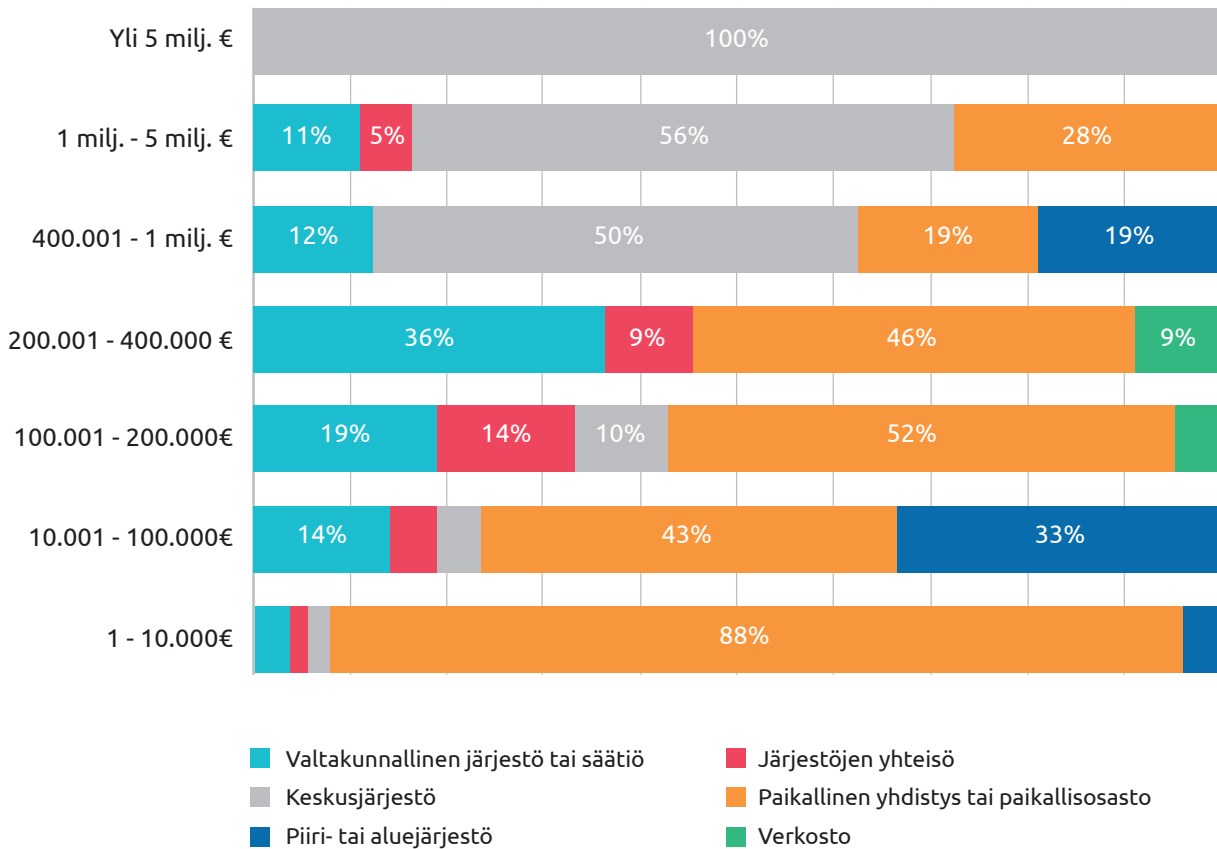
Järjestöjen saaman tuen määrä vaihteli 200 eurosta yli viiteen miljoonaan euroon. Järjestötyypeittäin avustukset jakautuivat siten, että paikallisyhdistyksille jaettiin pienimmät avustukset ja keskusjärjestöille suurimmat. Noin kolmannes (31 %) järjestöistä sai rahoitusta alle 10 000 euroa. Tähän ryhmään kuului pääasiassa pieniä järjestöjä. Avustuksen saajista 26 prosenttia sai rahoitusta 10 000 – 200 000 euroa ja 29 prosenttia yli 400 000 euroa. Yli 400 000 euron avustuksia saivat keskusjärjestöt ja piiri- ja aluejärjestöt sekä muutama STEA-rahoitteinen paikallinen toimija. Suurempia kuin miljoonan euron avustuksia saivat vain keskusjärjestöt, joista yhdelle oli myönnetty yli viiden miljoonan euron avustus. Avustumääränsä kertoneista järjestöistä 14 prosenttia ilmoitti, etteivät ne saaneet lainkaan rahallista tukea.

Järjestöjen saamat avustukset euroina

Kuva 2. Järjestöjen saamat avustukset euroina.

Avustumäärät euroina järjestötyypeittäin

Kuva 3. Avustumäärien jakautuminen järjestötyypeittäin.

1.1.3 Muutokset avustumäärissä

Järjestöistä 49 ilmoitti, ettei niiden avustumäärässä ollut tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana. Niistä 102 järjestöstä, joiden avustumäärissä oli ollut muutoksia, 59 prosenttia (60 vastaajaa) kertoi avustumääriensä kasvaneen.

Avustumäärät olivat kasvaneet erityisesti suurimmilla toimijoilla: keskusjärjestöt (81 %), piiri- ja aluejärjestöt (75 %) ja järjestöjen yhteisöt (75 %) kertoivat avustumääriensä nousseen. Paikallisyhdistyksistäkin 66 prosenttia ilmoitti avustustensa kasvusta. Lisäksi esimerkiksi kahden verkoston avustumäärät olivat kasvaneet viimeisen viiden vuoden aikana.

Viidennes avustusta aikaisempaa enemmän saaneista arvioi, että avustumäärien nousu oli yhteydessä järjestössä alkaneisiin uusiin projekteihin. Muiksi syiksi avustumäärien kasvuun mainittiin järjestön aktiivinen toiminta rahoitusohjansa laajentamiseksi ja avustusten saamiseksi.

” *Avustustaso on ollut hienoisessa kasvussa vuoteen 2018, tämä selittyy projektien kasvaneella määrällä.*

” *Nytt projekt fr.o.m. 2018 ökade på budgeten med 100 000.*

Avustusmäärien muutoksista kertoneista 22 prosenttia ilmoitti saamiensa avustusten pienentyneen viimeisen viiden vuoden aikana. Näistä useimmat olivat paikallisyhdistyksiä (34 %). Avustusten pienentymistä oli ollut myös piiri- ja aluejärjestöissä (25 %), järjestöjen yhteisöissä (25 %) ja keskusjärjestöissä (19 %).

Syynä avustusten vähentymiseen mainittiin kunta-avustusten leikkaukset ja STEAn avustusten pieneminen tai loppuminen mm. hankkeiden päättyessä. Lisäksi järjestön jäsenmäärän pieneminen oli vähentänyt keskusjärjestöltä saatuja tukia. Eräs järjestö kertoi päättäneensä, ettei enää hae kunta-avustuksia useasta kunnasta erikseen.

” *Harkinnanvaraiset avustukset pienenevät. Avustuksia on selvästi aiempaa vaikeampi saada hallinnollisiin kuluihin.*

Avustusmäärissä tapahtui myös edestakaista vaihtelua. Avustusmäärien muutoksia koskevaan kysymyksen vastanneista 15 prosenttia kertoi, että järjestön vuosittaiset avustusmäärät olivat vaihdelleet viimeisen viiden vuoden aikana mm. käynnistettyjen projektien ja järjestettyjen tapahtumien mukaan.

1.2 Järjestöjen keräämä tieto ja tieto järjestöistä

Uusmaalaiset järjestöt keräävät tietoa toiminnastaan ja sen vaikutuksista hyvin vaihtelevasti. Osa järjestöistä kerää tietoa erittäin kattavasti ja usealta taholta. Toisilla tiedonkeruu on vähäistä ja jotkut järjestöt eivät kerää tietoa lainkaan. Suurin osa kyselyyn vastanneista (88 %) kuitenkin kertoi järjestönsä keräämästä tiedosta. Muutama vastannut järjestö totesi koko työpanoksen kuluvan perustoimintaan ja kohderyhmän etujen valvontaan, minkä takia niillä ei ole resursseja kerätä tietoja toiminnastaan. Vastaajissa oli myös järjestöjä, jotka ilmoittivat, että niillä ei ole tarvetta tiedon keräämiseen.

1.2.1 Järjestöjen tietovaranto

Järjestöillä on hallussaan suuri määrä tietoa, josta osa on kirjattu ja osa on toimijoiden tiedossa niin sanottuna hiljaisena tietona. Tietoa kerätään järjestöjen kohderyhmiltä, työntekijöiltä, hallituksen jäseniltä, vapaaehtoisilta, jäseniltä sekä yhteistyökumppaneilta. Järjestöjen keräämästä tiedosta saatiin kyselyssä monipuolinen kuvaus (144 vastausta).

Määrällistä ja laadullista tietoa kerätään järjestön omien toimintojen ja toiminnan luonteen mukaisesti muun muassa vuosikertomuksia ja loppuraportteja varten. Tiedon keräystä määrittelevät myös rahoittajan asettamat raportointivaatimukset.

Järjestöt raportoivat toimintansa tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden seuraamisesta, eikä tässä ollut suuria eroja eri järjestötoimijoiden kesken. Keskusjärjestöt, järjestöjen yhteisöt ja verkostot keräävät paljon määrällistä ja laadullista tietoa omista jäsenjärjestöistään ja verkostoistaan. Ne tekevät myös paljon erilaisia kyselyjä ja arviointeja sekä raportointia rahoittajille ja avustusten myöntäjille.

” **Keräämme monipuolisesti tietoa liiton omasta toiminnasta tilastointia ja arviointia varten. Lisäksi keräämme tietoa jäsenyhdistystemme toiminnasta vuosittaisella perustietokyselyllä sekä viiden vuoden välein toteutettavalla laajemmalla nykytietokyselyllä.**

” **Keräämme tietoa mm. toiminnan volyymista, toiminnan sisällöistä, yhdistysten käytössä olevista resursseista (taloudelliset, - työntekijä- sekä vapaaehtoisresurssit), yhteistyöstä, tämän hetken haasteista sekä tulevaisuuden näkymistä.**

Myös paikallisyhdistykset ja piiri- ja aluejärjestöt ilmoittivat keräävänsä hyvinkin yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi rahoittajilleen. Paikallisyhdistykset myös välittävät tietoa keskusjärjestöille.

Järjestöjen kuvaukset niiden keräämästä tiedosta luokiteltiin hyödyntäen STEAn loppuraportoinnissa käytettyjä indikaattoreita. Huomioitavaa on, että luokittelu on suuntaa antavaa ja siinä on tulkinnallisuutta, sillä vastaajat käyttivät hyvin monenlaisia käsitteitä keräämästään järjestötiedosta.

STEAn indikaattori	Kyselyyn vastanneiden järjestöjen keräämä tieto
Koulutus- tai seminaaritalaisuuksien lukumäärä	Toimintatilastot
Koulutus- tai seminaaritalaisuuksiin osallistuneiden lukumäärä	Ryhmiin ja tilaisuuksiin osallistujien määrä, vapaaehtoisille järjestettyjen koulutusten osallistujamäärät
Tapahtumien lukumäärä (pois lukien seminaarit ja koulutukset)	Toimintatilastot, tuettujen lomien määrä, tapahtumatiedot
Järjestettyjen vertaistuki- ja/tai harrasteryhmien lukumäärä	Toimintatilastot
Vertaistuki- tai harrasteryhmien kokoontumiskerrat yhteensä	Toimintatilastot, koe- ja kilpailutoiminnan tilastot
Vertaistuki- tai harrasteryhmiin osallistuneiden henkilöiden lukumäärä	Ryhmiin ja tilaisuuksiin osallistujien määrä, virtuaalisen vertaistuen osallistujamäärä
Yksilöasiakkaiden lukumäärä	Avustettujen määrä
Kävijöiden lukumäärä matalan kynnyksen toiminnassa	Ryhmiin ja tilaisuuksiin osallistujien määrä
Käyntikertojen lukumäärä matalan kynnyksen toiminnassa	
Matalan kynnyksen aukiolotunnit viikossa	
Yksittäisten kävijöiden määrä verkkosivuilla vuodessa	
Käyntien kokonaismäärä verkkosivuilla vuodessa	
Jaettujen esitteiden ja kirjallisten materiaalien määrä	
Mediaosumien lukumäärä	Yhdistyksestä kirjoitettujen artikkeleiden määrä, mediaosumat

Taulukko 1. Järjestöjen keräämä tieto STEAn indikaattoreiden valossa.

Varsinaisten STEAn indikaattoreiden mukaisten tietojen lisäksi järjestöt ilmoittivat keräävänsä myös muuta tietoa:

	Kerätty tieto ja sen käyttö
Järjestöjen toimintaan liittyvä tieto	<p>Henkilöstön määrä Vapaaehtoisten määrä Henkilöstön ja vapaaehtoisten ajankäyttö- ja osallistumistiedot Jäsenmäärä ja jäsentiedot Kävijäryhmien demografiset tiedot Vuosikokousten osallistujamäärät Toimintakertomukset ja -suunnitelmat Projektien loppuraportit Kokouspöytäkirjat Taloustiedot Laadulliset ja määrälliset palvelutarvetiedot Sisäinen seuranta ja riskinarviointi Auditoinnit Työtyytyväisyyskyselyt Työntekijöiden, vapaaehtoisten ja yhteistyökumppaneiden mielipiteet Viestinnän seurantatiedot Uutiskirjeen tilausmäärät Facebook-seuraajien määrä</p>
Tuloksellisuus- ja vaikuttavuustiedot	<p>Tuloksellisuus- ja vaikuttavuuskyselyt Toiminnan vaikutus kävijöiden ja jäsenten elämänlaatuun Tuloksellisuustiedot STEAn tuloksellisuus- ja vaikuttavuusindikaattorit Asiakastyytyväisyys Palauteet Käyttäjäkokeemukset Toiminnan tarpeellisuus/saavutettavuus ja merkitys</p>
Vaikuttamiseen liittyvä tieto	<p>Kannanotot Lausunnot Asiantuntijapuheenvuorot</p>
Kehittämiseen liittyvä tieto	<p>Tarvekartoituskyselyt Asiakastiedot elämäntilanteesta ja palvelutarpeesta Jäsenjärjestöhaastattelut Jäsenkyselyt Jäsenyhdistysten toiveet ja ajatukset strategiatyöstä Tilannekatsaukset paikallisten yhdistysten toiminnasta Havainnointitieto (asiakkaat, toimijat, työntekijät, tukihenkilöt) Kehittämissideat</p>

Taulukko 2. Järjestöjen keräämä muu tieto ja sen käyttö.

1.2.2 Järjestötieto hyötykäyttöön

Järjestöt hyödyntävät keräämäänsä tietoa etenkin omassa toiminnassaan ja sen kehittämässä. Suurin osa (89 %) kyselyyn vastanneista kertoi, miten ja mihin järjestössä kerättyä tietoa käytetään. Yli puolet vastaajista (56 %) kertoi hyödyntävänsä keräämäänsä tietoa toimintansa kehittämässä ja lähes neljännes (24 %) suunnittelussa. Rahoittajille tehtävään raportointiin tietoa käytti 27 prosenttia ja vuosi- ja toimintaraportointiin 20 prosenttia kysymykseen vastanneista.

Järjestön tavoitteet, tarpeet ja sitoumukset ohjasivat kerätyn tiedon käyttöä. Vastauksissa mainittiin myös seuraavat tiedon hyödyntämistavat:

- Vaikuttamistyö
- Edunvalvonta
- Viestintä
- Yhteistyö viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa
- Asiakkaiden ja sidosryhmien sitouttaminen
- Hyvien käytäntöjen jakaminen
- Koulutusten ja oppimateriaalien suunnittelu ja toteutus
- Kokemuseräisen asiantuntijuuden kehittäminen
- Jäsentyö (jäsenhankinta, avustaminen valitusprosesseissa, neuvontatyö)
- Uusien hankkeiden suunnittelutyö
- Omien prosessien tehostaminen
- Laaduntarkkailu ja toiminnan seuranta ja arviointi
- Viranomaistarkistukset
- Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen ja koulutustarpeiden tunnistaminen

Järjestöjen välillä ei ollut kovin merkittäviä eroja siinä, mihin kerättyä tietoa käytetään. Kaikenlaiset järjestöt käyttävät tietoa nimenomaan oman toimintansa kehittämässä. Suuret järjestöt hyödyntävät runsaasti keräämäänsä tietoa myös raportoidessaan rahoittajille. Alue- ja paikallisjärjestöt puolestaan keräävät tietoa paljon omille keskusjärjestöilleen, jotka kokoavat tietoja yhteen. Paikallisyhdistysten vastauksissa painottui tiedon kerääminen jäseniltä ja kohderyhmiltä ja saatujen tietojen käyttö toiminnan suunnittelussa tavoitteiden saavuttamiseksi.

1.2.3 Uusimaalaiset.fi -palvelu järjestötiedon alustana

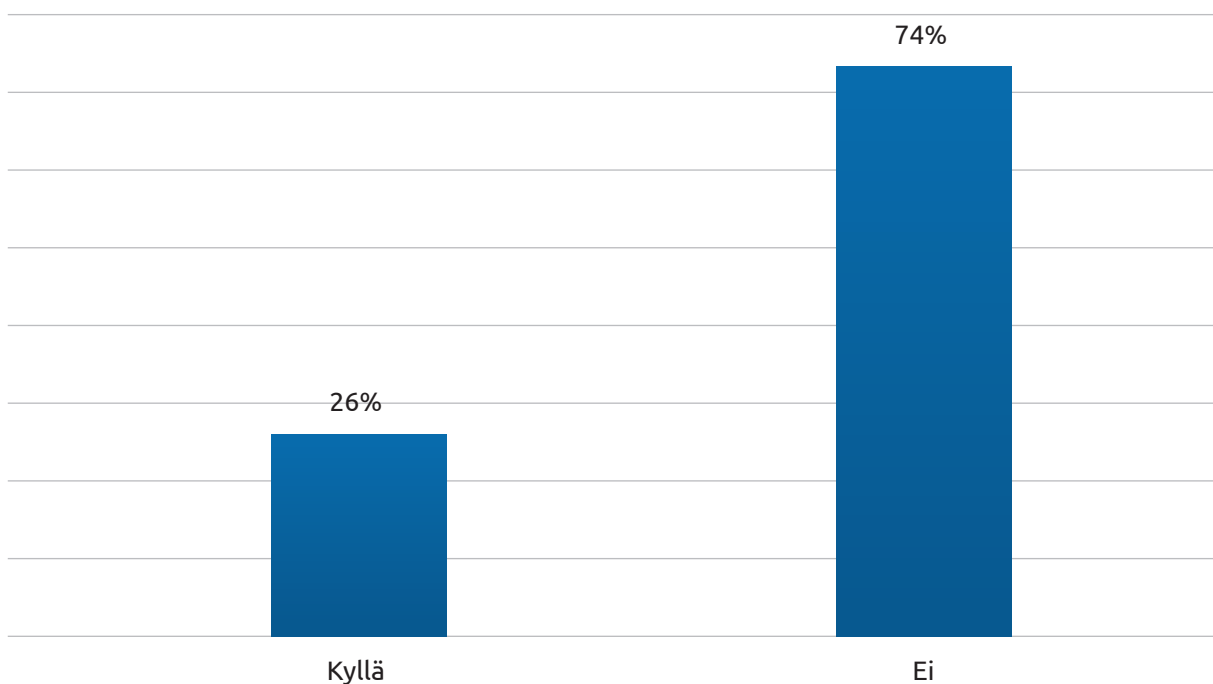
Uusimaalaiset.fi -verkkopalvelu (www.uusimaalaiset.fi) on Uudenmaan kansalais- ja vapaaehtoistointaa kokoava sivusto, jota ylläpitää EJY ry yhdessä kumppaniverkoston kanssa. Palvelu on suunnattu erityisesti kansalaisille, yhdistys- ja järjestötoimijoille, oppilaitosten edustajille sekä viranomaisille ja se tarjoaa tietoa järjestöjen ja muiden kansalaistoiminnan parissa toimivien tahojen toiminnasta, vapaaehtoistyöstä ja kehittämistoiminnasta.

Uusimaalaiset.fi -palvelu avattiin marraskuussa 2018, joten kyselyn tekoaikaan keväällä 2019 palvelu oli ollut käytössä vasta muutaman kuukauden. Tästä huolimatta jo 26 prosenttia palvelua koskevaan kysymykseen vastanneista 148 järjestöstä oli ehtinyt aloittaa Uusimaalaiset.fi -palvelun käytön ja niiden tiedot löytyivät sieltä.

Eniten Uusimaalaiset.fi -palvelua käyttivät järjestöjen verkostot ja vähiten keskusjärjestöt:

- Verkostot 33 %
- Piiri- ja aluejärjestöt 30 %
- Paikallisyhdistykset 26 %
- Keskusjärjestöt 8 %

Järjestöjen tiedot Uusimaalaiset.fi -palvelussa

Kuva 4. Järjestöjen tiedot Uusimaalaiset.fi -palvelussa keväällä 2019.

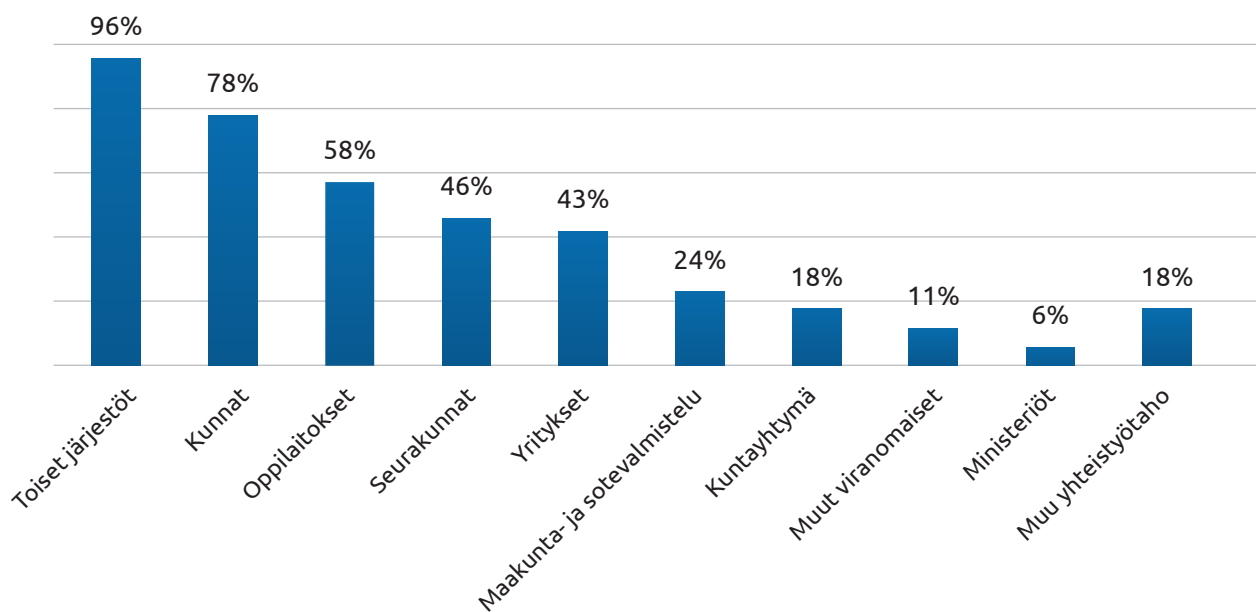
1.3 Järjestöjen tekemä yhteistyö

Uusmaalaiset järjestöt tekevät paljon yhteistyötä sekä muiden järjestöjen että lukuisten muiden kumppaneiden kanssa. Vastauksissa esiin tuotu yhteistyö eri toimijoiden kanssa mukaili vahvasti Kumajan edellisen järjestökyselyn tuloksia vuodelta 2018. Yhteistyö maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluorganisaation kanssa oli lisääntynyt edelliseen kyselyyn verrattuna. Yhteistyö monen eri toimijan kesken näytti liittyvän valmiuteen tehdä yhteistyötä myös maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluorganisaation kanssa.

1.3.1 Yhteistyökumppanit

Uusmaalaisen järjestön tavallisin yhteistyökumppani on toinen järjestö. Peräti 96 prosenttia 178 vastaanestasta järjestöstä mainitsi yhteistyökumppaneikseen järjestöt. Tämä on lähes identtinen tulos Kumajan vuoden 2018 tekemän järjestökyselyn kanssa (Kumajan järjestökyselyn raportti 2018), jossa yhteistyötä toisen järjestön kanssa ilmoitti tekevänsä 95 prosenttia vastaajista. Myös muut yhteistyökumppanit mu-kailevat aiemman kyselyn tuloksia kuntien, oppilaitosten ja seurakuntien ollessa edelleen tärkeimpien yhteistyökumppaneiden joukossa. Yritysten osuudessa yhteistyökumppanina oli hienoinen kasvu (39 % vuonna 2018 ja 43 % vuonna 2019).

Yhteistyökumppanit

Kuva 5. Järjestöjen yhteistyökumppanit.

Yhteistyö maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelijoiden kanssa sen sijaan lisääntyi vuoden 2019 kyselyyn mennessä. Sote-järjestöistä 28 prosenttia ilmoitti tehneensä yhteistyötä maakunnan tai maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluorganisaation eli Uudenmaan liiton tai Uusimaa 2019 -hankkeen kanssa. Kaikista vastanneista järjestöistä tällaista yhteistyötä teki nyt 24 prosenttia kun aiemmassa kyselyssä vastaavaa ilmoitti vain 12 prosenttia vastaajista.

Huomionarvoista on, että jokainen maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluorganisaation kanssa yhteistyötä tehnyt järjestö kertoi tekevänsä monipuolista yhteistyötä useiden eri kumppaneiden kanssa. Moni näistä järjestöistä (89 %) teki myös verkostoyhteistyötä eri toimijoiden kesken. Laajasti yhteistyötä tekevät järjestöt näyttivät siis pääsevän yhteistyöhön myös uudistuksen valmistelijoiden kanssa. Organisaatiotasoin tarkasteltuna aktiivisimmin yhteistyötä maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluorganisaation kanssa tekivät järjestöjen yhteisöt (63 %) ja keskusjärjestöt (53 %).

Kuntayhtymän ilmoitti yhteistyökumppaniksi nyt 18 prosenttia vastaajista, kun edellisessä järjestökyselyssä vain yksi vastaaja kertoi tällaisesta yhteistyöstä. Edellisen kyselyn aikaan Uudellamaalla oli vain yksi kuntayhtymä, Karkkilan ja Vihdin peruskuntayhtymä Karviainen. Nyt kuntayhtymiä oli kaksi, eli Karviaisen lisäksi vuonna 2019 toimi kuuden kunnan Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä Keusote. Muut viranomaiset kuten muun muassa TE-toimistot, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Kansaneläkelaitos, Rikosseuraamuslaitos, poliisi ja pelastuslaitokset (11 %) sekä ministeriöt (6 %) mainittiin myös yhteistyötahoina. Muita järjestöjen yhteistyökumppaneita olivat muun muassa sairaanhoitopiirit, sairaalat, säätiöt, verkostot, liitot sekä yksittäiset yhteistyötahot (yhteensä 18 %).

1.3.2 Yhteistyön luonne

Järjestöjen tekemän yhteistyön muodoissa ei ole tapahtunut juuri muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2018 kahdenvälistä yhteistyötä ilmoitti tekevänsä 79 prosenttia ja nyt 81 prosenttia vastaajista. Vastaavasti usean toimijan välistä yhteistyötä vuonna 2018 teki 72 prosenttia ja nyt 70 prosenttia. Paikallisyhdistykset tekevät pääosin kahdenvälistä yhteistyötä (77 % vastaajista), mutta ne ovat vahvasti mukana myös usean toimijan välisessä yhteistyössä (54 %). Piiri- ja aluejärjestöille oli puolestaan yleisintä usean toimijan välinen yhteistyö (74 %). Niistä 63 prosenttia teki myös kahdenvälistä yhteistyötä.

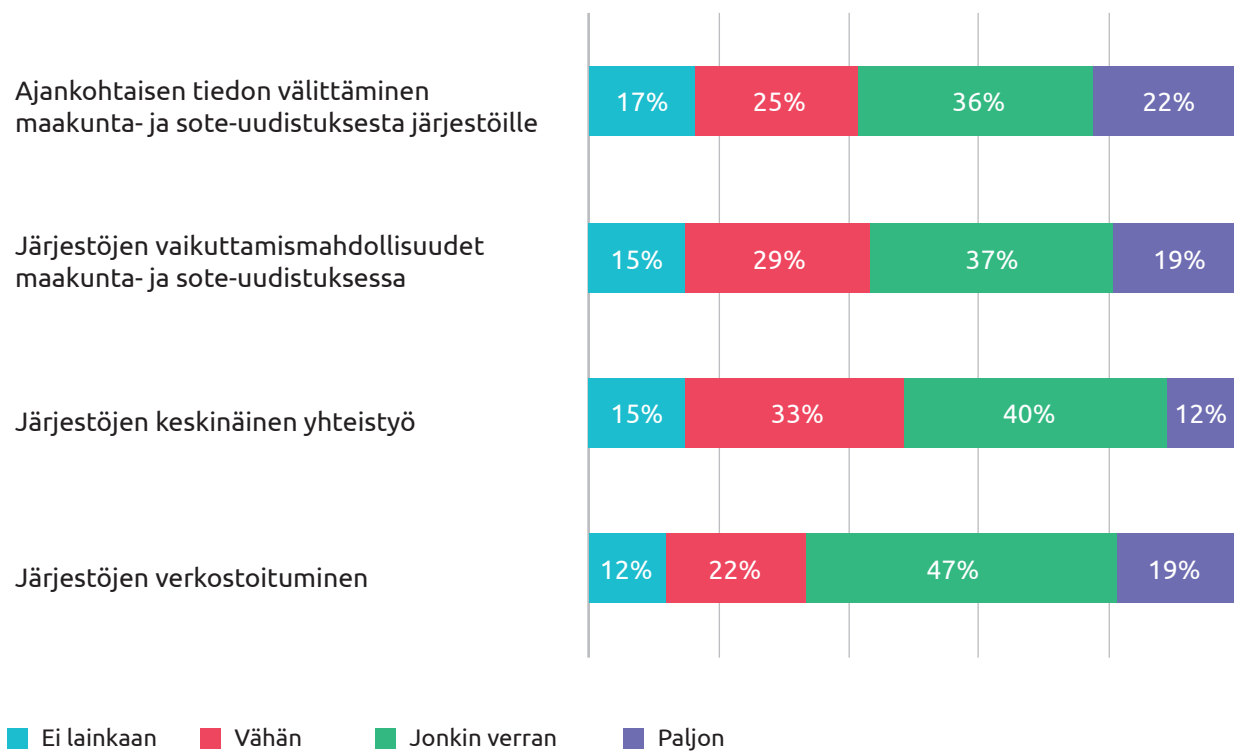
Järjestöjen toiminta yhteistyökumppaneittensa kanssa voi olla myös verkoston kautta organisoitua yhteistyötä. Verkostoyhteistyötä teki edellisen kyselyn aikoihin 48 prosenttia ja nyt 52 prosenttia vastanneista järjestöistä. Verkoston kautta organisoitunut yhteistyö oli vahvinta keskusjärjestöillä (90 %), verkostoilla (75 %) ja järjestöjen yhteisöillä (63 %). Paikallisyhdistykset hyödynsivät verkostoyhteistyötä verraten vähän (33 %), kuten myös piiri- ja aluejärjestöt (42 %).

Järjestöt tekevät monimuotoista yhteistyötä jakaakseen osaamistaan ja asiantuntijuuttaan. Samoin kuin edellisen kyselyn aikaan, yhteistyötä on erityisesti kehittämistyössä, tiedottamisessa ja vaikuttamistyössä. Yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetään myös tapahtumia ja koulutuksia sekä harrastus- ja virkistystoimintaa.

1.4 Kumaja järjestöjen silmin

Kumajan järjestöille tuottamia hyötyjä tarkasteltiin kyselyssä neljän asiakokonaisuuden osalta. Nämä olivat ajankohtaisen tiedon välittäminen maakunta- ja sote-uudistuksesta järjestöille, järjestöjen vaikuttamismahdollisuuksien tukeminen uudistuksessa, järjestöjen keskinäisen yhteistyön edistäminen sekä järjestöjen verkostoitumisen edistäminen. Arvion Kumajan toiminnasta antoi 118 vastaajaa eli 64 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista.

Kumajan tuomat hyödyt järjestöille

Kuva 6. Kumajan järjestöille tuomat hyödyt.

Sote-järjestöt näkivät Kumajan onnistuneen tehtävissään hyvin. Kumajan katsottiin tuoneen jonkin verran tai paljon hyötyä kaikissa neljässä asiakokonaisuudessa:

- Ajankohtaisen tiedon välittäminen maakunta- ja sote-uudistuksesta järjestöille (50 %)
- Järjestöjen vaikuttamismahdollisuudet maakunta- ja sote-uudistuksessa (48 %)
- Järjestöjen keskinäinen yhteistyö (42 %)
- Järjestöjen verkostoituminen (60 %)

Kaikkien vastaajien vastauksia tarkasteltaessa Kumaja oli tuonut hyötyä järjestöille vieläkin enemmän. Yli puolet vastaajista hyötyi Kumajan toiminnasta jonkin verran tai paljon:

- Ajankohtaisen tiedon välittäminen maakunta- ja sote-uudistuksesta järjestöille (58 %)
- Järjestöjen vaikuttamismahdollisuudet maakunta- ja sote-uudistuksessa (57 %)
- Järjestöjen keskinäinen yhteistyö (52 %)
- Järjestöjen verkostoituminen (66 %)

Eniten Kumaja oli edesauttanut järjestöjen verkostoitumista (66 % kaikista vastaajista). Keskusjärjestöistä jopa 88 prosenttia ja paikallisjärjestöistä 55 prosenttia oli tätä mieltä.

Järjestöjen yhteisöjen arvioissa korostui se, että Kumaja oli onnistunut ajankohtaisen tiedon välittämisessä maakunta- ja sote-uudistuksesta (100 % järjestöjen yhteisöistä). Järjestöjen yhteisöjen vastaajista 88 prosenttia kertoi myös, että Kumaja oli edistänyt jonkin verran tai paljon järjestöjen vaikuttamismahdollisuuksia maakunta- ja sote-uudistuksessa. Keskusjärjestöistä näin koki 68 prosenttia, piirijärjestöistä 59 prosenttia ja paikallisjärjestöistä 44 prosenttia.

Yli puolet vastaajista (52 %) oli sitä mieltä, että Kumajan toiminta oli edistänyt järjestöjen keskinäistä yhteistyötä. Yhteistyön edistämistä oli tapahtunut jonkin verran tai paljon etenkin verkostojen (100 %), järjestöjen yhteisöjen (75 %) ja keskusjärjestöjen (54 %) mielestä. Paikallisjärjestöistäkin 45 prosenttia koki Kumajan edistäneen järjestöjen keskinäistä yhteistyötä.

Paikallisyhdistykset ja järjestöjen paikallisosastot, joita oli yli puolet (55 %) kyselyyn vastanneista, katsoivat saaneensa muita järjestötoimia hieman vähemmän hyötyä Kumajan toiminnasta. Tuloksessa näkyy, että Kumajan ydintoimintaa on laaja alueellinen verkostoituminen paikallisen järjestöyhteistyön jäädessä vähemmälle.

1.4.1 Kumajan onnistumiset

Järjestöt antoivat runsaasti palautetta (109 vastausta) siitä, missä Kumaja oli onnistunut hyvin. Keskeisimpinä Kumajan onnistumisina avovastauksissa mainittiin verkostotyö (26 %), tiedonvälitys (19 %), järjestöjen välinen yhteistyö sekä järjestöjen ja muiden toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen (yhteensä 13 %).

Kuva 7. Kumajan onnistumiset sanapilvenä.

Kumajan onnistumisina mainittiin järjestöjen verkostoitumisen edistämisen lisäksi järjestöjen aseman ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistaminen ja järjestöjen tekemän työn esillä pitäminen maakunta- ja sote-uudistuksessa.

” Kumaja on luonut yhteydet alan erilaisiin toimijoihin ja luonut perustan kattavalle, vapaamuotoiselle yhteistoiminnalle.

Kumajan nähtiin myös osallistaneen järjestöjä sote-valmisteluun ja avanneen keskustelua järjestöille tärkeistä teemoista. Erityistä kiitosta saivat Kumajan järjestämät keskustelutilaisuudet.

Myös Kumajan koulutustilaisuuksiin oltiin tyytyväisiä ja niistä mainittiin erikseen paikallisyhdistyksille tarjotut koulutukset. Yleisesti järjestöjen oman tietotaidon lisääminen sai kiitosta.

” Gjort föreningarnas röst hörd i sote-reformen samt ökat föreningarnas kunskap.

Kumaja on järjestänyt säännöllisesti monenlaisia tilaisuuksia, joissa järjestöillä on ollut mahdollisuus yhteistyöhön maakunta- ja sote-uudistusta valmistelevien kanssa. Sote-järjestöistä, jotka ovat Kumajan ensisijainen kohderyhmä, enemmistö (59 %) oli osallistunut yhteen tai useampaan Kumajan tapahtumaan. Palaute Kumajan tilaisuuksista oli hyvää.

Pitänyt esillä järjestöjen asemaa maakunta- ja soteuudistuksessa. Järjestänyt hienoja tilaisuuksia eri tahot ja tasot huomioiden.

Kaikista kyselyyn vastanneista 49 prosenttia oli osallistunut yhteen tai useampaan Kumajan tapahtumaan. Useimmiten oli osallistuttu järjestöjen yhteisöistä ja keskusjärjestöistä. Enemmistö järjestöjen yhteisöjen vastaajista (62 %) oli osallistunut useaan Kumajan tilaisuuteen. Useaan tilaisuuteen osallistuneita oli keskusjärjestöistä 40 prosenttia, paikallisyhdistyksistä 30 prosenttia ja piiri- ja aluejärjestöjen vastaajista 25 prosenttia. Sote-järjestöjen vastaajista 13 prosenttia ja kaikista vastaajista 16 prosenttia ei osannut sanoa, oliko heidän järjestöstään osallistuttu Kumajan tilaisuuksiin.

1.4.2 Kumajan kehityskohteet

Kumajan toiminnan kehittämiseksi annettiin avovastauksina 57 ehdotusta. Niistä 16 prosentissa nousi esille erityisesti toive verkostoitumisen ja verkostoitumistapahtumien tuottamisen jatkamisesta ja myös niiden lisäämisestä. Kumajan entistä suurempaa näkyvyyttä peräänkuulutettiin 14 prosentissa vastauksia ja tiedotus nostettiin esiin 12 prosentissa vastauksia. Muita kehittämiskohteita olivat olemassa olevien verkostojen nykyistä vahvempi hyödyntäminen, Kumajan toiminnan keskittäminen ainoastaan sote-järjestöihin sekä järjestöjen ja kuntien yhteistoiminnan esteiden purkaminen.

Yksittäisiä mainintoja annettiin sellaisista aiheista kuin luottamuksen ansaitseminen Kumajan työlle järjestöjen keskuudessa, koulutusten lisääminen, hyvien käytäntöjen jakaminen, järjestökentän kuvaustyö ja tarpeiden tunnistaminen.

Järjestötoimijoiden kokemus ja tietämys Kumajasta vaihteli melko paljon. Kysymykseen Kumajan onnistumisesta ja kehityskohteista saatiin kommentteja, joissa viitattiin, ettei vastannut järjestö tuntenut Kumajan toimintaa kovin hyvin. Tämä koski erityisesti paikallisyhdistyksiä.

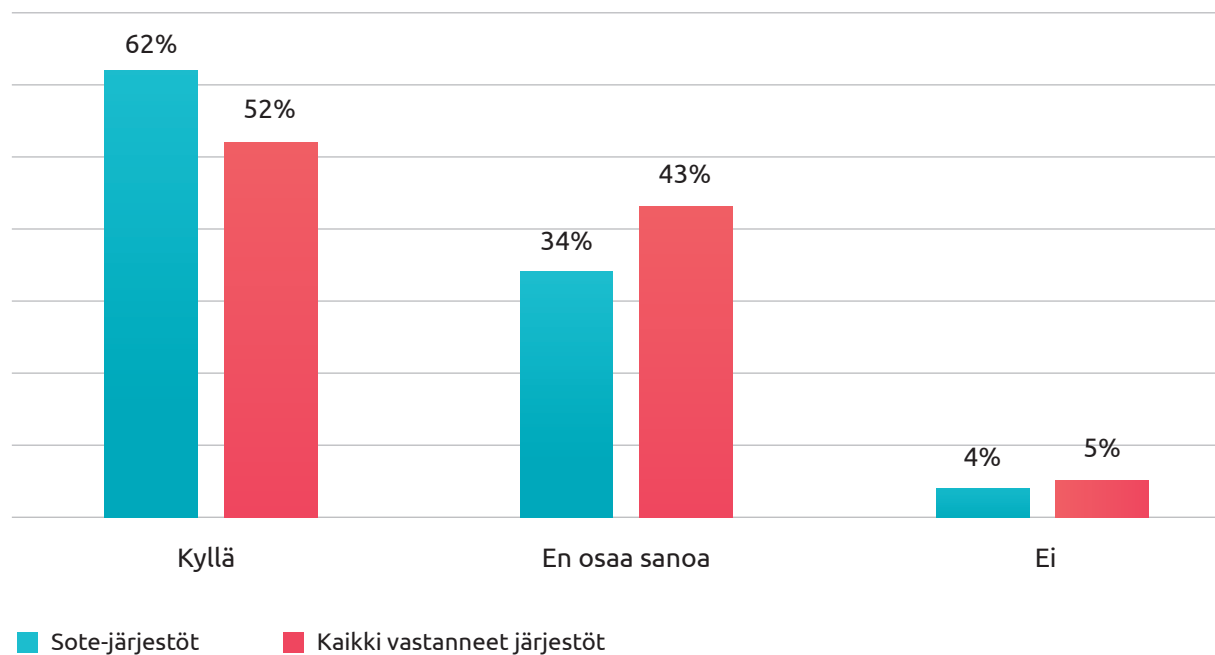
Kuva 8. Kumajan toiminnan kehityskohteet sanapilvenä.

1.5 Sote-järjestöjen keskinäinen organisoituminen Uudellamaalla

Ajatus sote-järjestöjen keskinäisestä organisoitumisesta Uudellamaalla sai kyselyyn vastanneilta järjestöiltä kannatusta. Enemmistö (62 %) kysymykseen vastanneista 120 sote-järjestöstä oli sitä mieltä, että sote-järjestöjen yhteistyötä olisi syytä syventää nykyistä organisoidumpaan muotoon. Noin kolmannes (34 %) sote-järjestöistä ei osannut ottaa tähän vielä kantaa ja vain 4 prosenttia oli ajatusta vastaan.

Kaikista kysymykseen vastanneista, joita oli 172, hieman yli puolet (52 %) koki, että yhteistyön syventäminen nykyistä organisoidumpaan muotoon olisi järkevää. Asiaan ei osannut ottaa kantaa 43 prosenttia vastaajista ja 5 prosenttia ei pitänyt organisoitumista tarpeellisena.

Sote-järjestöjen yhteistyön syventyminen Uudellamaalla on tarpeellista

Kuva 9. Järjestöjen näkemys siitä, onko sote-järjestöjen yhteistyön syventäminen nykyistä organisoidumpaan muotoon tarpeellista Uudellamaalla.

Sote-järjestöjen keskinäinen organisoituminen sai eniten kannatusta yleisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen järjestöiltä (75 %) sekä päihde- ja mielenterveysjärjestöiltä (73 %).

Kaikkein eniten sote-järjestöjen keskinäistä organisoitumista kannattivat järjestöjen yhteisöt. Valtaosassa (87 %) järjestöjen yhteisöjen vastauksissa painotettiin sitä, että sote-järjestöjen tulisi organisoitua nykyistä vahvemmin Uudellamaalla.

” *Samaa toimintaa ja muutoksia tavoittelevien yhdistysten tulisi tehdä yhteistyötä toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi.*

Piiri- tai keskusjärjestöistä 62 prosenttia oli sitä mieltä, että sote-järjestöjen keskinäinen organisoituminen olisi tärkeää.

” *Uusmaalainen sote-järjestöyhteistyö kaipaa yhteenkokoamista ja yhteisen näkemyksen luomista sekä edustuksellista puolestapuhujaa.*

Järjestöjen keskinäisellä organisoitumisella koettiin saavutettavan synergiaa, jota rahoittajatkin vaativat. Organisoitumisen nähtiin tuovan järjestöjen käyttöön lisää resursseja ja viestintävahvuutta ja keskinäisen organisoitumisen katsottiin luovan pohjaa myös mahdolliselle tulevalle yhteistyölle maakunnan kanssa. Piiri- tai keskusjärjestöistä 32 prosenttia ei osannut kertoa mielipidettään, mutta niistä vain 6 prosenttia oli sitä mieltä, ettei organisoitumista tulisi edistää.

Epävarmimpia sote-järjestöjen keskinäisen organisoitumisen tarpeesta olivat paikallisjärjestöt, joista 55 prosenttia ei osannut sanoa onko organisoituminen Uudellamaalla tarpeen vai ei. Paikallisjärjestöistäkin kuitenkin 40 prosenttia näki organisoitumisen tarpeelliseksi ja vain 5 prosenttia koki sen tarpeettomaksi. Organisoitumista perusteltiin esimerkiksi järjestöjen näkyvyyden parantumisella ja yhteistyön voimalla.

1.5.1 Perustelut sote-järjestöjen keskinäiselle organisoitumiselle

Järjestöillä oli kolme keskeistä perustelua sille, miksi sote-järjestöjen keskinäinen organisoituminen olisi tarpeen:

- Yhteistyön tuomat laaja-alaiset hyödyt, kuten vaikuttavuus ja tehokkuus
- Vaikuttaminen koordinoitusti ja siten, että pienetkin toimijat voivat vaikuttaa
- Tuleva sote-uudistus ja maakunnat

Vastaajat kokivat uusmaalaisen järjestökentän nykyisellään liian sirpaleiseksi. Yhteistä rintamaa kaivattiin tuomaan vaikuttavuutta ja tehokkuutta järjestöjen toimintaan. Varsinkin suurissa muutoksissa koordinoitulle yhteistyölle koettiin olevan tarvetta ja organisoituminen nähtiin mahdollisuutena vaikuttaa ja saada joukkovoimaa vaikuttamiseen. Yhteistyön syventämisen perusteluja oli myös se, että yhdessä pienetkin toimijat saisivat viestinsä kuuluville.

Useassa vastauksessa viitattiin resurssien vähyyteen ja tehostamistarpeeseen todeten, että keskitetyt resurssit tukisivat järjestöjen toimintaa ja toisivat voimavaroja järjestöille, jotka usein toimivat paljolti vapaaehtoisvoimin. Järjestöjen todettiin hyötyvän yhteistyöstä aina. Organisoitu yhteistyö nähtiin resurssiksi järjestöjen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä sekä vaikuttamistyössä. Sote-järjestöjen organisoituminen vaikuttaisi järjestöjen kustannustehokkuuteen ja vähentäisi niiden päällekkäistä toimintaa.

” *Järjestöjä on paljon. Tietämättömyys toisista ja päällekkäinen toiminta aiheuttaa tarpeetonta ”kilpailua” ja syö yleishyödyllisen toimijuuden resursseja.*

” *Vaikuttamistyö jää helposti toissijaiseksi siksi, että yhden yhdistyksen ääni ei kauas kuulu. Kyseessä on kuitenkin vapaaehtoistoiminta, jossa jokainen järjestö toimii pääsääntöisesti omalla sarallaan ja jonka päätehtävä on oman jäsenistön palvelu siinä tehtävässä, jota varten yhdistys on olemassa eikä sillä ole välttämättä resursseja tai osaamista muuhun.*

Vastauksissa kuvattiin järjestöjen tiedon tarvetta ja organisoitumisen hyötyjä tiedonhankinnassa. Vastuita tiedonhankinnassa voitaisiin jakaa ja näin keskittyä enemmän järjestöjen omaan ydintoimintaan. Keskinäisen organisoitumisen nähtiin hyödyttävän myös järjestöjen substanssiedon jakamista. Kokemusten vaihtamista koskeneissa vastauksissa todettiin muun muassa, että järjestöissä on paljon näkymätöntä tietoa ja osaamista. Tiedon vaihtaminen hyödyttäisi monia järjestöjä ja toisilta järjestötoimijoilta voidaan oppia ja saada vertaistukea. Sote-järjestöjen yhteistyön lisäksi myös eri järjestösektorien, kuten sote- ja kulttuurijärjestöjen, välinen yhteistyö nähtiin tarpeelliseksi.

” *Många föreningar kämpar med att hålla igång verksamheten på egen hand. Ett utbyte av tankar och idéer samt olika former av samarbete skulle gynna många.*

Kuva 10. Järjestöjen perustelut kannattaa uusmaalaisten sote-järjestöjen keskinäistä organisoitumista sanapilvenä.

Sote-järjestöjen keskinäisen organisoitumisen nähtiin hyödyttävän niin järjestöjen kuin sote-palveluiden asiakkaita. Organisoituminen auttaisi järjestöjä saamaan toimintansa ja asiantuntemuksensa osaksi palveluketjuja ja järjestöt voisivat tehdä nykyistä helpommin neuvonta- ja ohjaustyötään. Järjestöjen keskinäisen yhteistyön syventämistä tarvitaan saumattoman yhteistyön ja keskustelun edistämiseksi julkisen terveydenhuollon kanssa. Näin myös julkisen sektorin ja järjestöjen tarpeet ja toiveet kohtaisivat nykyistä paremmin:

” *Tarpeettomat muurit järjestöjen ja julkisen sektorin välillä on pois kaikilta.*

Yhteistyön organisointia tarvitaan myös järjestöjen yhteisen näkemyksen hahmottamiseksi. Organisoituminen nähtiin mahdollisuutena viestiä tehokkaasti ja viedä tietoa järjestöistä ja niiden näkemyksistä päättäjille. Yhteistyöstä olisi hyötyä luotaessa järjestöjen edustuksellista elintä Uudellamaalla ja pyritäessä vaikuttamaan järjestöjen toimintaedellytyksiin.

Vastauksista hehkui usko siihen, että sote-uudistus etenee joka tapauksessa, joten olisi tärkeää saada järjestöjen ääni kuuluviin jo uudistuksen valmisteluvaiheessa.

” *SOTE tulee joka tapauksessa. Pitää valmistautua siihen, miten vaikuttaa kolmannen sektorin järjestöjen toimintamahdollisuuksiin.*

Myös hieman skeptisempiä näkemyksiä esitettiin.

” *Riippuu toki tulevasta kehityksestä onko tarve koko Uudenmaan verkostolle vai paikallisemmille ratkaisuille.*

1.5.2 Miksi ”ei” sote-järjestöjen keskinäiselle organisoitumiselle?

Vain viisi prosenttia vastaajista ei pitänyt Uudenmaan sote-järjestöjen keskinäistä organisoitumista tarpeellisenä. Perusteluiksi mainittiin, että yhteistyötä tehdään jo nyt melko paljon. Kielteisesti vastanneet kokivat, että yhteistyön syventäminen ilman yhdessä sovittua tarkoitusta tai organisaation luominen organisoitumisen tähden ei ole tarpeellista. Haasteeksi koettiin myös Uudenmaan alueen järjestöjen tarpeiden erilaisuus.

Yhteistyö lähiympäristön ja oman kunnan järjestöjen kanssa koettiin helpommaksi kuin koko Uudenmaan laajuinen yhteistyö. Toisaalta maakuntauudistuksen ja Uudenmaan sote-järjestämisen mallin ollessa vielä auki saattoi vastaajien olla vaikea hahmottaa organisoitumisen tarpeellisuutta. Kevään 2019 uusi hallitusohjelma ja Uudenmaan mahdollinen erillISRatkaisu mietityttivät järjestöjä.

” *Tuleva Uudenmaan erillISRatkaisu sote- ja maakuntauudistuksesta. Jos jakaantuu 5 alueelliseen soteen, kuten on esitetty niin sen mukaan pitää myös järjestöjen organisoitua, siis paikallisesti. (Itä-Uudenmaan sote ei tarvitse Helsingin edustajaa mukaan).*

1.5.3 Mitä sote-järjestöjen keskinäisessä organisoitumisessa tulee ottaa huomioon?

Vastaajien mielestä sote-järjestöjen keskinäisessä organisoitumisessa on ennen kaikkea huomioitava järjestöjen erilaisuus ja tasavertaisuuden varmistaminen. Vastauksissa painotettiin sitä, että kullakin järjestöllä on omat lähtökohtansa, tavoitteensa, ydinosamisensa sekä oma toimintatapansa ja kohde-ryhmänsä näkökulma.

Se, ettei yhtä yhtenäistä järjestökenttää ole olemassa ja sote-järjestötkin tekevät monentyyppistä työtä, tuo erilaisia tarpeita yhteistyölle. Sote-järjestöjen organisoitumisessa tulisikin ottaa huomioon erilaisten järjestötoimijoiden erilaiset tarpeet.

Kuva 11. Järjestöjen organisoitumisessa huomioitavat asiat sanapilvenä.

Pienet järjestöt toivovat, että ne pääsevät osallistumaan tasapuolisesti ja myös niitä kuullaan. Pienten järjestöjen erityisosaamista ja asiantuntijuutta toivottiin hyödynnettävän nykyistä enemmän. Lisäksi esiin nousi ruotsinkielisten asema ja ruotsin kielen huomioiminen viestinnässä.

” *Pulmana on se, että erilaiset sote-järjestötkin eroavat mm. toiminta-alueen, toimintavolyymien, osaamisen ja resurssien suhteen (mm. osalla ammattilaisia, osa toimii vapaaehtoisvoimin.) Hyvin ruohonjuuritasolla ilman työntekijäresurssia toimivien tarpeet ovat erilaisia kuin niiden sote-toimijoiden, joilla on myös työntekijöitä ja paljon tuki- ja apumuotoja.*

” *Organisoituminen ei saa perustua mustavalkoiseen järjestöjen lokeroimiseen, sillä järjestöt profiloituvat yksilöllisesti. Esimerkiksi eri järjestöjen toiminnallisuus, kehittämistyö, edunvalvonta, ym. antavat teemaltaan samansuuntaisillekin järjestöille jo hyvin erilaiset lähtökohdat. --*

Yhteistyön toimintaperiaatteiksi nousi kyselyssä reiluus, avoin keskustelu ja järjestöjen arvojen esillä pitäminen. Toisia kunnioittava asenne sekä järjestöjen välisen kilpailuasetelman estäminen tai purkaminen ja luottamuksen synnyttäminen nähtiin keskeisinä periaatteina. Organisoitumisen lähtökohhta oli vastaajien mielestä yhteisten tavoitteiden ja teemojen määrittäminen ja samantyyppisten järjestöjen kokoaminen yhteen. Järjestöjen monipuolisuus näkyi myös näissä vastauksissa. Vastaajien mielestä olennaista on koota oikeat toimijat oikean asian äärelle.

” *Järjestöjen arvot ja visiot ovat jokaisen omat, niitä on hyvä kunnioittaa. Tänä päivänä vain taitaa olla luotto aika iso sana eli miten luottaa verkoston toimintaan, taloudelliseen näkymään tulevaisuudessa ja rehelliseen kilpailuhenkeen.*

” *Kaikkien tulisi olla samassa, selkeässä ja toteutettavassa linjassa yhteisen asian puolesta! Silloin tuloskin voi olla näkyvä!*

” *Organisoinnille on määritettävä tavoitteet ja tavoitteille oikea organisaatio, ei toisinpäin. Sote-järjestöillä on erilaisia vaikuttamisteemoja uudistuksessa - järjestöt palveluntuottajina, järjestöt järjestölähtöisen auttamistyön ja terveyden & hyvinvoinnin edistämisen toteuttajina, järjestöt ruohonjuuritason toimijoina - eikä näitä välttämättä ole järkevää käsitellä samoissa verkostoissa tai työryhmissä.*

Keskinäisen organisoitumisen pitäisi tuoda järjestöille lisäarvoa ja sille pitäisi olla aito tarve. Toiminta tulee myös suhteuttaa jo toimiviin verkostoihin. Näin estettäisiin turhien päällekkäisyyksien syntyminen ja tuettaisiin nykyisiä verkostoja. Tiivis kommunikointi järjestöjen välillä sekä osaamisen jakaminen ja hyödyntäminen estäisi turhia päällekkäisyyksiä. Erityisesti valtakunnallisten järjestöjen näkökulmasta verkostojen moninaisuus oli tärkeä huomioitava seikka.

” *Valtakunnallisilla sote-järjestöillä on yhteistyötä laajasti, verkostoja on ja samoin kattojärjestöjä. On tärkeää hyödyntää jo olemassa olevia rakenteita mahdollisimman tehokkaasti uusien rakenteiden luomisen rinnalla. Päällekkäisiä rakenteita tulee välttää.*

Organisoidun toiminnan tulisi vastaajien mielestä olla mahdollisimman vähän järjestöjä rasittavaa, eikä lisää byrokratiaa tai paperitöitä kaivattu. Sen sijaan verkostoitumista ja sitä tukevia viestintä- ja työskentelyalustoja kannatettiin. Koska Uusimaa on laaja alue, organisoituneen toiminnan käytännön järjestelyissä tulisi huomioida etäosallistuminen sekä kokoontumisten järjestäminen toimivien kulkuyhteyksien päässä. Ruotsinkieliset toivoivat myös kaksikielisiä tapaamisia. Lisäksi todettiin, että organisoitumisen pitäisi nojautua ajankohtaiseen tarpeeseen ja olla informaalista sekä ketterää. Yhteistyön syventäminen ei myöskään saisi viedä liikaa aikaa paikallisesti tehtävältä työltä.

” *Mielestäni organisoituminen ei saa viedä pois aikaa ja energiaa varsinaiselta toiminnalta kunnissa ja jäsenille pitää järjestää toimintaa ja aktiviteetteja paikan päällä.*

1.5.4 Millaiset toimijat mukaan yhteistyöhön?

Sote-järjestöjen yhteistyön organisoimisessa nähtiin tärkeänä, että mukana olisivat kaikki sote-järjestösektorit. Vaikka organisoitumisessa olisi keskityttävä sote-järjestöihin, myös muiden

järjestöjen ehdotettiin voivan olla mukana yhteistyötä syvennettäessä. Tällaisia järjestöjä olisivat esimerkiksi sote-järjestöjen kanssa yhteistyötä tekevät kulttuurijärjestöt. Lisäksi katsottiin, että samaan järjestösektoriin kuuluvilla tai muuten samantapaista työtä tekevillä järjestöillä olisi mahdollisuus toimia yhteistyöorganisaatiossa myös omina kokonaisuuksinaan. Yhteistä kaikille organisoitumisessa mukana oleville järjestöille tulisi olla se, että niillä on toimintaa Uudellamaalla.

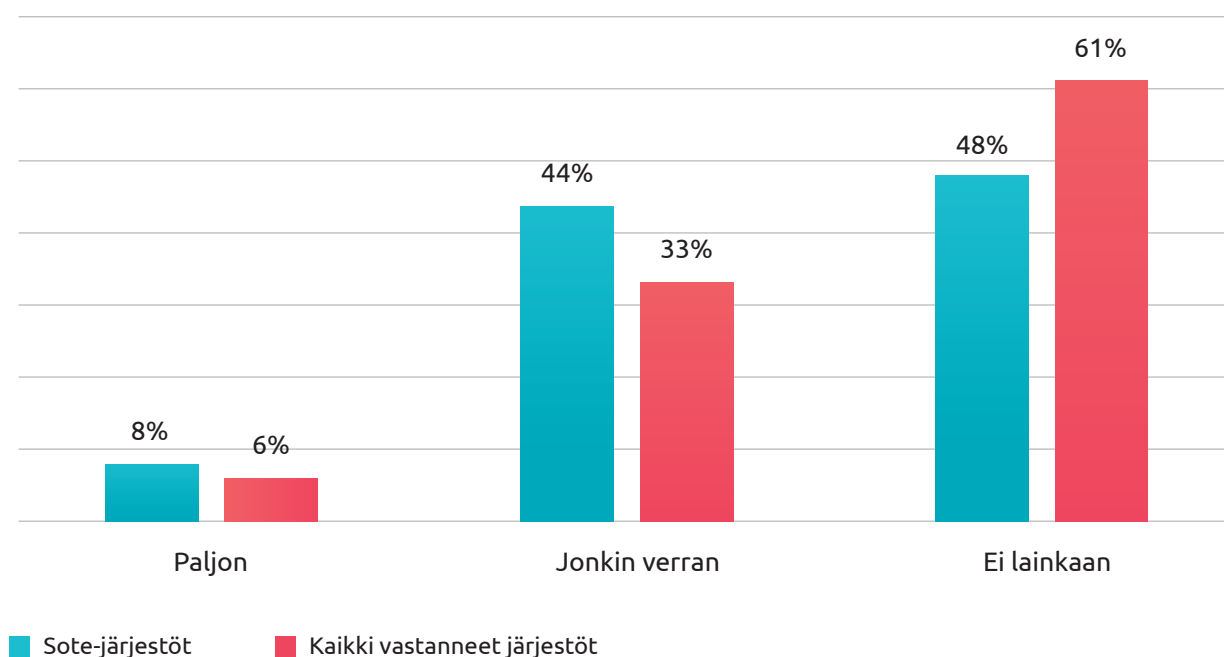
Yhteistyön koordinoitavastuu toivottiin jollekin tietylle taholle, joka voisi kirkastaa yhteistä visiota ja loisi strategiaa sen saavuttamiseksi. Koordinoija kokoaisi ja jakaisi tietoa osallistujille ja varmistaisi, että tieto tavoittaisi kaikki yhteistyöorganisaation piiriin kuuluvat järjestöt. Tähän koordinoitavastuun tarvittaisiin myös henkilöresurssi.

” *Sote-järjestöjen valtuuttaessa Kumaja voi edetä ja olla apuna niiden suuntaviivojen mukaan, jotka sote-järjestöt yhdessä määrittelevät. Toimintasisältöjen mukaiset verkostotapaamiset ja tutustumiset ovat paikallaan, yhteisen keskustelun edistämiseksi ja tuntemuksen lisäämiseksi.*

1.6 Järjestöt maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa

Kumajan kyselyn perusteella vaikuttaminen Juha Sipilän hallituksen maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun oli onnistunut sote-järjestöiltä varsin hyvin. Keskeisin huomioitava seikka tulevassa sote-uudistuksen valmistelussa oli järjestöjen mielestä niiden toimintaedellytysten turvaaminen.

Järjestöjen vaikuttaminen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa

Kuva 12. Kyselyyn vastanneiden järjestöjen vaikuttaminen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa.

1.6.1 Vaikuttaminen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa

Kysymykseen maakunta- ja sote-uudistukseen vaikuttamisesta saatiin 174 vastausta, joista 120 oli sote-järjestöiltä. Sote-järjestöistä 44 prosenttia oli sitä mieltä, että ne olivat vaikuttaneet maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun jonkin verran. Sote-järjestöistä jopa 8 prosenttia ilmoitti vaikuttamis mahdollisuuksia olleen paljon.

Uusmaalaisen sote-järjestöjen vaikuttamisessa maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun oli tapahtunut myönteistä kehitystä verrattuna Kumajan edelliseen järjestökyselyyn (Kumajan järjestökyselyn raportti 2018). Vuodenvaihteessa 2017-2018 vain yksi järjestö koki vaikuttavansa todella paljon uudistuksen valmisteluun ja nyt 8 prosenttia sote-järjestöistä kertoi vaikuttaneensa paljon. Vastaavasti niiden järjestöjen osuus, jotka eivät olleet päässeet lainkaan vaikuttamaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa oli pienentynyt 70 prosentista 48 prosenttiin.

Sote-järjestöt kokivat vaikutusmahdollisuutensa pääosin paremmiksi kuin vastaajat kokonaisuudessaan. Kaikista kyselyyn vastanneista järjestöistä 33 prosenttia oli vaikuttanut jonkin verran maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa ja 6 prosenttia kertoi vaikuttaneensa paljon. Kaikista järjestöistä 61 prosenttia oli sitä mieltä, että ne eivät olleet päässeet vaikuttamaan uudistuksen valmisteluun. Sote-järjestöistä tätä mieltä oli kuitenkin vain 48 prosenttia.

Eniten maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun olivat voineet vaikuttaa keskusjärjestöt. Niistä 72 prosenttia kertoi vaikuttaneensa paljon tai jonkin verran. Järjestöjen yhteisöjen vastaajista 50 prosenttia koki vaikuttaneensa paljon tai jonkin verran. Sen sijaan verkostotoimijoista 67 prosenttia ja piirijärjestöistä 60 prosenttia vastasi, ettei ollut vaikuttanut uudistuksen valmisteluun. Paikallisjärjestöjen kokemus vaikuttamisesta maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun oli ollut vähäistä, sillä niistä 74 prosenttia kertoi, ettei ollut vaikuttanut siihen lainkaan.

Puolet lapsi- ja perhejärjestöistä, päihde- ja mielenterveysjärjestöistä sekä yleisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen järjestöistä koki vaikuttaneensa maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun paljon tai jonkin verran. Sairaus- ja vammaisjärjestöistä näin vastasi 46 prosenttia. Näiden sektorien järjestöistä oli myös osallistuttu aktiivisesti Kumajan tapahtumiin. Ikääntyneitä edustavista järjestöistä vain 8 prosenttia koki vaikuttaneensa uudistuksen valmisteluun. Ikääntyneiden järjestöjen osallistuminen Kumajan tilaisuuksiin oli myös vähäisempää kuin muilla järjestösektoreilla (24 %).

1.6.2 Järjestöjen rooli ja järjestöille tärkeät teemat tulevan sote-uudistuksen valmistelussa

Suurin yksittäinen tulevan sote-uudistuksen valmistelussa huomioitava teema kyselyn vastauksissa oli järjestöjen rahoituksen ja toimintaedellytysten turvaaminen. Vastaajat pohtivat, onko sote-järjestöjen rahoituslähde tulevaisuudessa kunta vai maakunta. Järjestöt kokivat, että sote-palveluiden tuottamisessa voi tulla ristiriitaisia tilanteita, jos rahoituksen jatkuvuudesta ei ole varmuutta.

Järjestöjä, jotka saavat rahoitusta sekä STEAlta että kunnalta, huolestutti STEAn rahoitusten jatkuvuus ja tähän haluttiin kiinnittää huomiota myös sote-uudistuksen valmistelussa. Esille nousi lisäksi kolmannen sektorin vahvistaminen ja sen erottaminen yritysistä.

” *Taloudellinen toimivuus eli kuinka säilyttää toiminta, jos rahoitukset ovat epämääräisiä? ---Tehdään hallaa asiakkaille, koska heikot työtilanteet aiheuttavat työntekijöiden lähtöä, asiantuntijuus häviää ja samalla tietotaidon laatutaso heikkenee aloilla, joissa tarvitaan spesiaalisuutta.*

” *Maakunnan rakentamisessa on syytä heti alusta asti huomioida STEA- ja kuntarahoitteisten järjestöjen toimintaedellytysten ja avustusten jatkuvuus ja siihen liittyvät rakenteet, mekanismit ja määrärahat.*

” *Kolmas sektori pitää pitää erillään yrityslogiikasta (vrt. kasvupalvelut). Rahoitukseen pysyvyyttä ja vakautta. Järjestöjen roolia välityömarkkinatoimijoina kasvatettava. Järjestöissä tehtävän työn arvostusta kasvatettava.*

Niin järjestöjen yleishyödyllinen toiminta kuin järjestöjen tuottamat palvelut tulivat molemmat vastauksissa vahvasti esille. Järjestöjä askarrutti, mikä voisi olla kolmannen sektorin paikka uudessa sote-järjestämismallissa. Vastauksissa nostettiin esiin järjestölähtöisten toimintojen ylläpitäminen ja vahvistaminen ja pohdittiin, miten yleishyödylliset järjestölähtöiset toiminnot, kuten esimerkiksi kriisiauttaminen, asemoidaan palveluketjuissa. Järjestöjen maksuttomista matalan kynnyksen toiminnoista mainittiin muun muassa ennaltaehkäisevä työ ja vertaistoiminta. Valmistelussa haluttiin huomioida myös palveluntuottajajärjestöt ja se, että niillä on mahdollisuus olla mukana tuottamassa sote-palveluita.

” *Järjestötaustaisten palveluntuottajien ottaminen mukaan verkostoon ja mahdollisuus olla mukana tuottamassa palveluita.*

” *Järjestöjen asiantuntemuksen hyödyntäminen ja turvaaminen osaamisen kehittämisessä ja turvaamisessa, vapaaehtoistoiminnassa, matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen kehittämisessä sekä palvelutuotannossa.*

Järjestöjä haluttiin pitää vahvasti esillä sote-uudistuksen valmistelussa. Tässä hyväksi keinoksi nähtiin vaikuttaminen varhaisessa vaiheessa poliittisiin päättäjiin, pientenkin toimijoiden mukaan ottaminen ja valmistelutyöryhmiin osallistuminen. Myös järjestöjen keskinäinen yhteistyö vaikuttamisessa olisi tärkeää. Asiakkaan ja asukkaan näkökulmasta järjestöjen, julkishallinnon, tutkijoiden ja hoitoalan ammattilaisten yhteistyö vahvistaisi tarjolla olevaa tukea ja voisi synnyttää myös uusia palveluita, kehitystyötä sekä uusia ratkaisuja.

Järjestöille toivottiin selkeää vaikutuskanavaa ja mahdollisuutta osallistua sote-elimien työskentelyyn ja päätöksentekoon. Järjestöjen edustajille toivottiin henkilöpaikkoja sote-uudistustyöryhmiin. Lisäksi toivottiin, että järjestöt ja kokemusasiantuntijat pääsevät mukaan valmisteleviin työryhmiin. Vaikuttamiseen toivottiin siis selkeyttä. Järjestöneuvottelukunta mainittiin myös toiveissa. Sote-valmistelun yhteydessä toivottiin hyödynnettävän jo toimivia verkostoja hyvien toimintamallien levittämisessä.

” *Valmistelussa tulee olla mukana mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Uudessa järjestelmässä järjestöillä tulee olla turvattu asema esimerkiksi järjestöjä edustavan neuvottelukunnan muodossa.*

” *Mahdollisuus saattaa järjestöjen nykyiset ja uudet vaikuttavuuspohjaiset toimintamuodot ja ehdotukset liittojen kautta valtakunnallisen käsittelyn ja rahoituksen piiriin sekä voimistaa tällaisten järjestöjen yhteistyötä esim. Kumaja-muotoisten lobbareiden avulla. Eli voimistaa toimivia ja kehittämishakuisia/ -kykyisiä verkostoja.*

Vastaajat korostivat, että järjestöillä on merkittävää ja laajaa asiantuntijuutta omasta asiakas- ja kohde-ryhmästään. Tärkeänä pidettiin sitä, että järjestöjen erityisosaaminen, verkostotieto, kokemustieto ja asiantuntijuus huomioidaan sote-valmistelussa heti valmistelun alkumetreiltä alkaen. Näin kaikkien kuntalaisten palvelutarpeet tulevat huomioituksi sote-uudistuksessa. Lisäksi vastauksissa mainittiin esimerkiksi kokemusasiantuntijuuteen painottuvien yhdistysten huomioiminen palveluketjuissa ja vertaisryhmien tärkeys julkisten palveluiden täydentäjänä. Vastaajat kantoivat huolta myös sote-palvelujen toimivuudesta, oikeudenmukaisesta saatavuudesta ja hoitoon pääsystä myös reuna-alueilla.

” *Kolmannen sektorin arvo ja yhteistyön mahdollisuudet tulee nähdä olennaisena osana palveluiden kehittämisessä.*

” *Tiedonkulku puolin ja toisin on tärkeää! Järjestöissä on usein myös paljon sellaista tietoa alasta, jota kuntasektorilla ja yrityksillä ei ole.*

” *Att äldre vården sker i hemkommunen på svenska.*

” *Turvataan ihmisten tasapuolinen kohtelu terveys-, sosiaali- ja koulutuspalveluissa reuna-alueilla.*

2 Uusmaalaisen järjestöjen yhteistyö ja vaikuttaminen vuonna 2019 - Johtopäätöksiä

Kumajan toinen järjestökysely tehtiin aikana, jolloin Uudenmaan järjestöt kokivat monia erilaisia muutoksia toimintaympäristössään. Kyselyn vastausaika oli vuoden 2019 touko-kesäkuussa. Pääministeri Juha Sipilän hallitus oli eronnut ja maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu keskeytetty maaliskuussa 2019, vain hiukan ennen kyselyyn vastaamista. Huhtikuussa 2019 pidettyjen vaalien jälkeen aloittaneen Antti Rinteen, sittemmin Sanna Marinin, hallituksen ohjelmaan kirjattiin Uudenmaan sote-järjestämisen mahdollisesta erilliskäytöstä tehtävä selvitys (Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta, 2019). Uusmaalaiset järjestöt siis kertoivat toiminnastaan, tulevaisuudennäkymistään ja tekemästään yhteistyöstä tilanteessa, jossa oli epäselvää, miten ja milloin sote-uudistusta aletaan Uudellamaalla toteuttaa. Epävarmuus maakunta- ja sote-uudistuksen toteuttamismallista ja aikataulusta Uudellamaalla pohditutti luonnollisesti alueen sote-järjestöjä.

Kaikki uusmaalaisiin järjestöihin kohdistuvat muutospaineet eivät kuitenkaan johtuneet maakunta- ja sote-uudistuksesta, vaan järjestöt kokivat tarvetta kehittää ja tehostaa toimintaansa ja yhteistyötään uudistuksesta riippumatta. Toimintaedellytystensä parantamiseksi järjestöt pyrkivät muun muassa laajentamaan rahoituspohjaansa ja hyödyntämään tuottamaansa tietoa toimintansa vaikuttavuuden osoittamiseksi. Järjestöt myös näkivät, että niiden keskinäisen yhteistyön syventäminen nykyistä organisoidumpaan muotoon toisi niille yhteisvoimaa niin järjestötoiminnan kehittämässä kuin vaikuttamistyössä.

Järjestöavustuksissa ei tämän kyselyn eikä Kumajan vuonna 2018 tekemän kuntakartoituksen (Järjestöyhteistyö Uudenmaan kunnissa. Kumajan kuntakartoitus 2018) perusteella ole kuitenkaan tapahtunut merkittäviä muutoksia. Avustusmäärien muutoksista raportoinneista järjestöistä yli puolet kertoi avustustensa kasvaneen viimeisen viiden vuoden aikana. Alle neljänneksellä avustukset olivat pienentyneet. Avustusmäärien vaihtelun syinä olivat ennen kaikkea uusien hankkeiden aloittaminen tai vanhojen päättyminen. Maakunta- ja sote-uudistusta vastaajat eivät sen sijaan liittäneet avustusten vaihteluun.

Kumaja alkoi verkostoida uusmaalaisia sote-järjestöjä ja avata niille väyliä vaikuttaa maakunta- ja sote-uudistukseen syksyllä 2017. Järjestöt katsovat Kumajan onnistuneen tässä tehtävässään varsin hyvin. Sote-uudistukseen vaikuttamisen ohella Kumaja on edistänyt verkostoitumista ja järjestöjen keskinäistä yhteistyötä. Järjestöt ovat hyötynneet myös siitä, että Kumaja on välittänyt niille ajankohtaista tietoa sote-uudistuksesta.

2.1 Järjestöjen tekemä yhteistyö ja sen organisoiminen

Uusmaalaiset sote-järjestöt tekevät moninaista, kukin järjestön tavoitteisiin ja toimintakulttuuriin sekä sen jäsenten ja kohderyhmän tarpeisiin perustuvaa yhteistyötä. Yhteistyön toteutusmuodot ja yhteistyökumppanit vaihtelevat. Yhteistyö on erilaista, kun kyseessä on yhden kunnan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä edistävä paikallisyhdistys, verrattuna esimerkiksi edunvalvontaan ja vaikuttamistyöhön keskittyneeseen valtakunnalliseen keskusjärjestöön.

Lähes kaikki uusmaalaiset järjestöt tekevät yhteistyötä vähintään yhden toisen järjestön kanssa. Sen lisäksi ne haluaisivat tehdä nykyistä laaja-alaisempaa yhteistyötä eri järjestösektorien välillä. Tässä Kumajan toiminta Uudenmaan sote-järjestökentän kokoajana ja maakunnan laajuisen verkostoyhteistyön koordinoijana koettiin tarpeelliseksi. Järjestöt pitivät Kumajan järjestämiä yhteisiä tapaamisia ja teematapahtumia tärkeinä ja hyödyllisinä, muun muassa jaettaessa hyviä käytänteitä. Tällaisia tilaisuuksia, joissa neutraali koordinoija kokoaa järjestöjä sidosryhmineen yhteen keskustelemaan ja kehittämään toimintaansa, toivottiin lisää.

Huomattava osa uusmaalaisista järjestöistä myös näki, että sote-järjestöjen keskinäistä yhteistyötä tulisi Uudellamaalla syventää nykyistä organisoidumpaan muotoon (kuva 9). Keskinäinen organisoituminen palvelisi järjestökentän etua riippumatta sote -uudistuksen tilanteesta ja takaisi järjestökentälle vahvan perustan niiden kaikkeen vaikuttamistyöhön.

Isoimpien järjestötoimijoiden lisäksi myös monet paikallisjärjestöt kannattivat sote-järjestöjen yhteistyön Uudenmaan laajuista organisoimista. Pienten järjestöjen erityisenä huolena oli kuitenkin se, miten ne saavat äänensä kuuluviin suurempien järjestöjen joukossa. Mahdollisuus yhdenvertaiseen osallistumiseen, yhteistyöhön ja vaikuttamiseen oli tärkeä myös muille järjestötoimijoille. Yhteistyön organisoitumisen toivottiin tapahtuvan avoimesti ja ottaen huomioon erilaiset toimijat erilaisine resursseineen. Vastaajilla oli myös selvä näkemys, että järjestöjen keskinäiseen organisoitumiseen tarvitaan koordinaatiota ja resursseja. Tässä Kumajan rooli alueellisen yhteistyön kehittäjänä nousi merkittäväksi.

2.2 Maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun vaikuttaminen

Sote-järjestöissä on huomattava määrä tietoa ja osaamista, jota kannattaa hyödyntää maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa ja käytännön toteutuksessa. Järjestöt ovat myös valmiita jakamaan tietoaan ja asiantuntijuuttaan, jotta sote-palvelut suunnitellaan vastaamaan niiden kohderyhmien tarpeita. Kumaja teki tiivistä yhteistyötä Uudellamaalla maakunta- ja sote-uudistusta valmistelleen Uusimaa 2019 -organisaation kanssa vieden puolueettomana toimijana sote-järjestöjen näkemykset osaksi valmistelua. Järjestöt näkivätkin, että Kumaja onnistui osallistamaan järjestöjä valmisteluun ja avaamaan keskustelua järjestöille tärkeistä teemoista. Kun maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu lopetettiin, päättyi samalla Uudellamaalla uudistusta valmistelleen Uusimaa 2019 -organisaation toiminta.

Sote-järjestöt osallistuivat aktiivisesti Kumajan järjestämiin tilaisuuksiin, joissa käytiin keskustelua järjestöjen ja valmistelijoiden kesken tai työstettiin esimerkiksi maakunnan palvelustrategiaa tai alueellista hyvinvointisuunnitelmaa ja -kertomusta. Nämä järjestöjen mahdollisuudet konkreettiseen yhteistyöhön valmisteluorganisaation kanssa varmasti vahvistivat järjestöjen kokemusta siitä, että ne pääsivät vaikuttamaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun Uudellamaalla (kuva 6). Etenkin pienille järjestöille oli ollut tärkeää myös se, että Kumaja on tuonut esiin järjestöjen tekemää työtä sekä välittänyt niille ajankohtaista tietoa maakunta- ja sote-uudistuksesta.

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun keskeydyttyä epävarmuus siitä, miten uudistusta tullaan Uudellamaalla jatkamaan vaivasi myös järjestöjä. Selvää oli kuitenkin se, että sote-uudistusta tarvitaan. Kun uudistus tehdään joka tapauksessa, järjestöjen tulee olla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mukana vaikuttamassa siihen. Kumaja seuraa uuden sote-uudistuksen valmistelun aloittamista tiivistä ja on valmis tuomaan esiin Uudenmaan sote-järjestökentän äänen. Samalla Kumaja jatkaa työtään neutraalina koordinaattorina edistäen järjestöjen keskinäistä yhteistyötä ja toimintavalmiutta muutoksessa. Järjestöissä löytyykin luottamusta siihen, että koordinoitusti yhteistyötä tekevät järjestöt pystyvät myös vaikuttamaan yhdessä.

2.3 Järjestöjen tuottama tieto ja sen hyödyntäminen

Järjestöt tunnistavat, että yksi merkittävä tekijä niiden vaikuttamistyössä on järjestöjen keräämä tieto (taulukot 1 ja 2) ja sen hyödyntäminen. Valtaosa uusmaalaisista järjestöistä kerää tietoa toimintansa kehittämiseksi ja raportoidakseen rahoittajilleen. Sen sijaan järjestötiedon käyttö järjestön toiminnan tunnetuksi tekemiseksi viranhaltijoille ja päättäjille tai tiedon käyttö suorassa vaikuttamistyössä koettiin monesti haasteelliseksi. Järjestöjen on osattava tehdä toimintansa ja varsinkin sen vaikuttavuus näkyväksi myös rahoittajilleen. Tämä on yhä tärkeämpää tilanteessa, jossa järjestöt tuntevat kilpailun rahoituksesta kiristyvän.

Kumajan vuonna 2018 toteuttamassa kuntakartoituksessa järjestöt eivät ilmoittaneet keräävänsä tietoa kuntien hyvinvointikertomuksiin ja -suunnitelmiin. Harva uusmaalainen kuntakaan käyttää systemaattisesti järjestötietoa hyvinvointipolitiikkansa tukena (Järjestöyhteistyö Uudenmaan kunnissa. Kumajan kuntakartoitus 2018). Sote-järjestöillä olisi paljon tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä oman toimintansa vaikutuksista ja vaikuttavuudesta. Järjestötietoa olisi tarpeellista hyödyntää myös kehitettäessä sote-palvelujärjestelmää vastaamaan eri asiakasryhmien tarpeita koko Uudenmaan alueella. Järjestötiedon hyödyntämisen haasteena on kuitenkin järjestöjen moninaista toimintaa kuvaavan yhtenäisen käsitteistön ja termistön puute. Myöskään erityisesti sote-järjestöjen toimintaa kattavasti kuvaavia hyvinvointikertomuksen indikaattoreita ei ole vielä käytössä.

Yksityiskohtaisen tiedon kerääminen järjestön kohderyhmiltä ja jäseniltä tietosuoja-asetusta noudattaen on monelle pienelle järjestölle niiden resursseihin nähden raskas prosessi. Osalla paikallisyhdistyksistä järjestötiedon kokoaa piirijärjestö tai keskusliitto, mutta osa joutuu tekemään rahoittajansa tai yhteistyökumppaneidensa edellyttämän tiedonkeruun vapaaehtoisvoimin itse. Monet järjestötoimijat toivovatkin, että ne voisivat tehdä nykyistä enemmän yhteistyötä järjestötiedon keräämisessä ja hyödyntämisessä.

Kerätyn eksplisiittisen järjestötiedon lisäksi järjestöissä on paljon implisiittistä tietoa. Tämä hiljainen tieto on järjestöihin kertynyttä kokemusta, asiantuntemusta ja hyviä käytäntöjä. Kaikkea subjektiivista tietoa, kokemusta ja oivalluksia ei pystytä kirjaamaan ylös, joten järjestöissä uinuu varsinainen tietovuori. Järjestöt eivät aina itsekään tunnista kaikkea niillä olevaa tietoa ja sen hyödyntämismahdollisuuksia. Varsinkin hiljaisen tiedon jakaminen toisille järjestöille ja julkiselle sektorille vaatii luottamuksen rakentamista ja yhteistä keskustelua. Tässäkin on avuksi Kumajan kaltainen koordinoiva taho, joka saattaa toimijoita yhteen.

Tietoa uusmaalaisista järjestöistä ja niiden toiminnasta on tarve kerätä yhteen ja helposti saataville. Uudellamaalla tähän tarpeeseen vastaa marraskuussa 2018 avattu Uusimaalaiset-palvelu (www.uusimaalaiset.fi). Järjestöjen ja viranomaisten ohella erityisesti kansalaisille suunnattu verkko-palvelu kokoaa yhteen Uudenmaan kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan ja on vapaasti ja maksutta kaikkien järjestöjen käytettävissä. Alun teknisten ongelmien jälkeen uusmaalaiset järjestöt ovat yhä enenevässä määrässä alkaneet hyödyntää palvelua viestiessään toiminnastaan ja muun muassa etsiessään sopivia tiloja järjestämilleen tapahtumille. Kumaja on yhtenä toimijana tiedottanut palvelun tarjoamista mahdollisuuksista muistuttaen, että sen käyttöön ottamiseksi saa tarvittaessa opastusta. Jotta Uusimaalaiset.fi-palvelu kattaisi koko Uudenmaan järjestökentän, on palvelua tarve markkinoida Uudenmaan eri alueilla ja järjestöjen olisi aktiivisesti hyödynnettävä palvelua.

2.4 Kumaja uusmaalaisen järjestökentän tukena

Uusmaalaiset sote-järjestöt kertovat hyötyneensä Kumajan toiminnasta järjestöjen verkostoijana ja niiden yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäjänä (kuva 6). Kumaja koetaan neutraalina toimijana, joka on rakentanut yhteyksiä järjestöjen ja julkisen sektorin välille ja luonut perustan laajalle, vapaamuotoiselle yhteistyölle.

Kumaja on tarjonnut järjestöille mahdollisuuksia vaikuttaa maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun ja välittänyt kiitettävästi ajankohtaista tietoa uudistuksesta niillekin järjestöille, joiden ydintoimintaa ei ole kuntarajat ylittävä vaikuttamistyö.

Uusmaalaiset järjestöt kokevat verkostoitumisen niin tärkeäksi, että ne toivovat Kumajan vastakin tuottavan verkostoitumistapahtumia. Kumaja järjestääkin vuonna 2020 kaksi isoa sote-järjestöjen tulevaisuusfoorumia sekä useita teemakohtaisia, eri järjestösektorit yhdistäviä tilaisuuksia. Kumaja pyrkii myös juurruttamaan rakentamansa verkoston toimintaa ja järjestöjen omaehtoista yhteistyötä.

Vaikka Kumaja tavoittaa varsin kattavasti Uudenmaan laajan sote-järjestökentän, on alueen yli 3000 sote-järjestön joukossa myös sellaisia, joille Kumajan toiminta ei ole tuttua. Olemassa olevia muita verkostoja ja järjestöjen omia viestintäkanavia hyödyntäen sekä Kumajan näkyvyyttä lisäämällä Kumajan koordinoimaan järjestöyhteistyöhön saadaan varmasti mukaan lisää järjestöjä.

Vaikka Kumajan toiminta keskittyy vahvasti sote-järjestöihin, ei se sulje pois muita järjestösektoreita. Varsinkin kunnissa tehtävä hyte-työ on monesti monialaista järjestöyhteistyötä. Sote-järjestöt tekevät yhteistyötä esimerkiksi kulttuurijärjestöjen kanssa vaikkapa kulttuurihyvinvointia ja mielenterveyttä edistävässä projekteissa. Myös Uudellemaalle valmisteltu maakuntastrategia edellytti, että maakunnan järjestöyhteistyössä ovat sote- ja pelastusalan järjestöjen lisäksi mukana muutkin järjestösektorit. Laaja-alainen järjestöyhteistyö sopii yhteen sote-järjestöjen ajatuksien kanssa järjestöjen keskinäisen yhteistyön organisoimisesta. Yhteistyön halutaan olevan avointa kaikille ja toiminnan perustana tulee olla ilmiöt, eikä niinkään järjestöjen organisaatiotasot ja toimintakentät.

3 Kysely

3.1 Kyselyn toteutus

Kumajan järjestökysely toteutettiin sähköisenä Webropol-kyselynä suomeksi ja ruotsiksi 23.5.-27.6.2019. Kysely osoitettiin Uudellamaalla toimiville järjestöille toiveena se, että siihen vastataan järjestön edustajana eikä yksittäisenä järjestön jäsenenä.

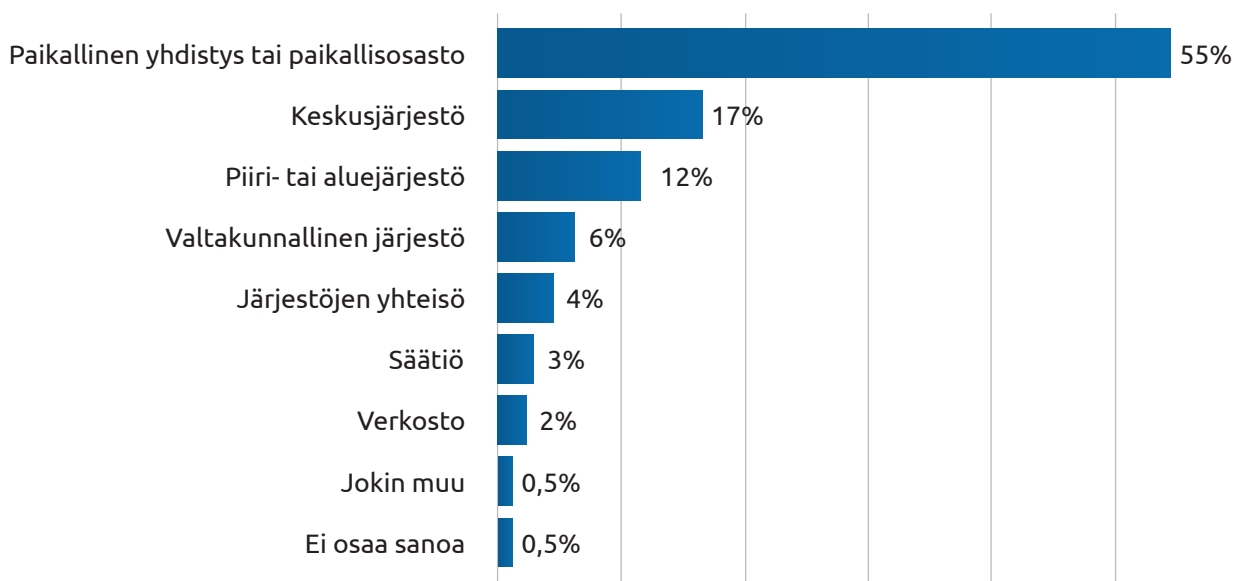
Tietoa kyselystä levitettiin Kumajan verkkosivujen, uutiskirje Kumahduksen ja sosiaalisen median välityksellä sekä suoraan sähköpostitse 861 Uudellamaalla toimivalle järjestölle. Lisäksi järjestöjä pyydettiin levittämään tietoa kyselystä omissa organisaatioissaan ja verkostoissaan.

3.2 Kyselyyn vastanneet järjestöt

Kyselyyn saatiin yhteensä 182 vastausta 170 eri järjestöstä. Vastaajat olivat pääasiassa järjestöjen toiminnanjohtajia, pääsihteereitä tai hallituksen jäseniä (76 %). Muita vastaajia olivat järjestön asiantuntijat ja työntekijät (22 %) ja vapaaehtoiset aktiivitoimijat (2 %).

Yli puolet (55 %) vastanneista järjestöistä oli paikallisyhdistyksiä tai järjestöjen paikallisosastoja. Vastaajista 17 prosenttia oli keskusjärjestöjä ja 12 prosenttia piiri- tai aluejärjestöjä. Vastaajien joukossa oli myös järjestöjä (6 %), joilla on valtakunnan laajuista toimintaa, mutta jotka eivät ole keskusjärjestöjä paikallisyhdistyksineen tai -osastoineen. Vastauksia saatiin myös järjestöjen yhteisöiltä (4 %), säätiöiltä (3 %) ja verkostoilta (2 %).

Vastanneiden järjestöjen organisaatiotaso

Kuva 13. Vastanneiden järjestöjen organisaatiotaso. Valtakunnallisella järjestöllä tarkoitetaan tässä sellaista valtakunnallisesti toimivaa järjestöä, joka ei ole keskusjärjestö.

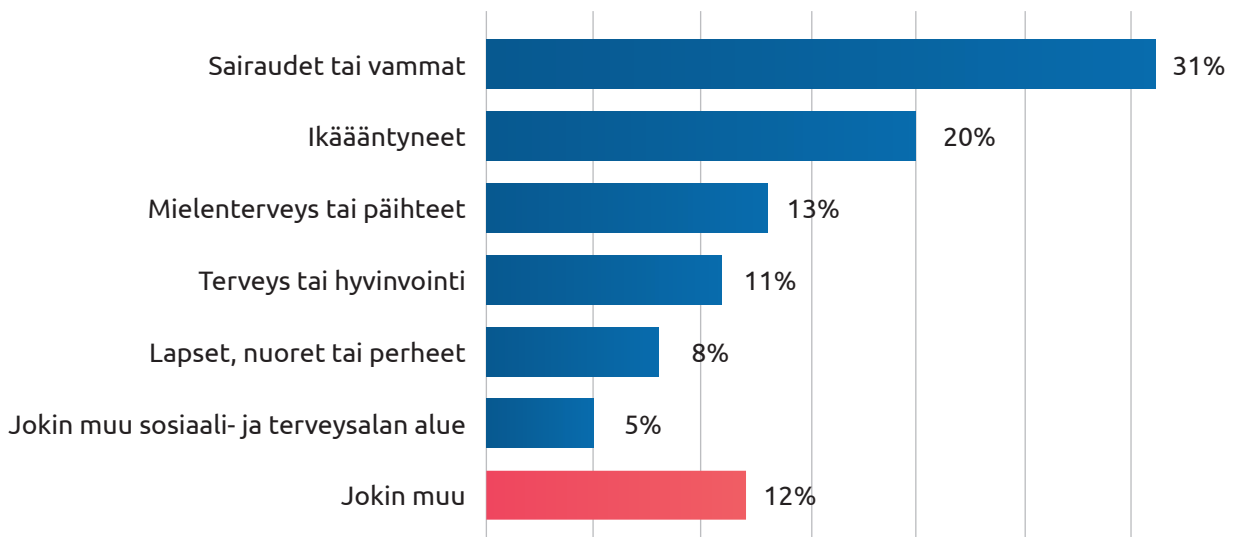
Suurin osa (88 %) vastaajista edusti sote-järjestöjä. Erityisen aktiivisia olivat sairaus- ja vammaisjärjestöt, joita oli 31 prosenttia kaikista vastaajista. Muistakin sote-järjestöistä saatiin runsaasti vastauksia:

- Sairaus- ja vammaisjärjestö (31 %)
- Ikääntyneiden järjestö (20 %)
- Mielenterveys- ja päihdejärjestö (13 %)
- Yleisen terveyden tai hyvinvoinnin järjestö (11 %)
- Lapsi-, nuoriso- tai perhetyön järjestö (8 %)

Kyselyyn saatiin vastauksia myös työttömien järjestöiltä, kotouttamista tai monikulttuurista työtä tekeville järjestöille ja ruoka-apua antavilta järjestöiltä. Nämä nimettiin luokkaan "Muu sote-järjestö", joka käsitti yhteensä 5 prosenttia kaikista vastaajista.

Sote-järjestöjen lisäksi kyselyyn vastasi hyvinvointia ja terveyttä edistäviä järjestöjä, jotka eivät ole sote-järjestöjä. Näitä olivat liikuntajärjestöt, vapaa-ajanjärjestöt, kulttuurijärjestöt ja kylä- ja asukas-yhdistykset. Näitä järjestöjä oli yhteensä 12 prosenttia kaikista vastaajista.

Järjestön toimikenttä

Kuva 14. Kyselyyn vastanneiden järjestöjen toimintakentät. Toimintakenttä "Jokin muu" sisältää järjestöjen yhteisöt sekä liikuntajärjestöt, vapaa-ajanjärjestöt, kulttuurijärjestöt ja kylä- ja asukas-yhdistykset). Toimintakenttä "Jokin muu sosiaali- ja terveysalan alue" sisältää työttömien järjestöt, kotouttamista tai monikulttuurista työtä tekevät järjestöt ja ruoka-apua antavat järjestöt.

Toiminta-alue	Osuus vastaajista (%)	Vastanneiden järjestöjen määrä
Koko Suomi	29%	52
Helsinki	22%	39
Koko Uusimaa	14%	26
Vantaa	14%	25
Espoo	13%	24
Lohja	9%	17
Porvoo	8%	15
Järvenpää	8%	14
Kerava	7%	13
Sipoo	7%	12
Hyvinkää	6%	11
Loviisa	6%	11
Raasepori	6%	11
Tuusula	6%	11
Kirkkonummi	5%	9
Nurmijärvi	5%	9
Vihti	4%	8
Hanko	4%	7
Karkkila	4%	7
Pornainen	4%	7
Kauniainen	3%	6
Inkoo	3%	5
Siuntio	3%	5
Askola	2%	4
Lapinjärvi	2%	4
Myrskylä	2%	4
Mäntsälä	2%	4
Pukkila	1%	2

Kyselyyn saatiin ilahduttavasti vastauksia kaikista Uudenmaan 26 kunnasta. Suurin osa kyselyyn vastanneista järjestöistä toimi maakunnan suurimmissa kaupungeissa, mutta myös pienimpien kuntien järjestöjä osallistui kyselyyn. Koko Suomen ilmoitti toiminta-alueekseen 29 prosenttia vastanneista järjestöistä.

Taulukko 3. Kyselyyn vastanneiden järjestöjen toiminta-alueet.

3.3 Kysymykset ja analyysi

3.3.1 Kysymykset

Kyselyllä selvitettiin uusmaalaisen järjestötoiminnan ja järjestöjen tekemän yhteistyön nykytilaa ja tulevaisuudennäkymiä keväällä 2019. Kyselyyn vastattiin nimettömästi. Taustatiedoiksi vastaajia pyydettiin kuitenkin ilmoittamaan edustamansa järjestön nimi ja oma asemansa järjestössä sekä järjestön organisaatiotasoa, toimintasektori ja toiminta-alue. Lisäksi kysyttiin, löytyvätkö järjestön tiedot Uusimaalaiset.fi-palvelusta ja oliko vastaajan järjestö osallistunut Kumajan järjestämiin tapahtumiin.

Kyselyssä oli yhteensä 20 kysymystä. Vastaaminen yhteenkään kysymykseen ei ollut pakollista, vaan vastaaja saattoi halutessaan jättää vastaamatta joihinkin kysymyksiin.

Kyselyn pääteemoja olivat järjestöavustukset, järjestöyhteistyö, järjestötieto sekä järjestöjen vaikuttaminen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa. Lisäksi kyselyllä kerättiin tietoa siitä, miten Kumaja on onnistunut työssään järjestöjen kumppanuusverkostona Uudellamaalla.

Järjestöavustuksia koskevilla kysymyksillä kartoitettiin erilaisten järjestötoimijoiden rahoittajia, vuosittain saamia avustuksia sekä niiden avustusmäärissä viime vuosina mahdollisesti tapahtuneita muutoksia.

Järjestötietoa koskevissa kysymyksissä pyydettiin kuvaamaan minkälaista tietoa vastanneet järjestöt keräävät toiminnastaan sekä mihin ja miten ne hyödyntävät keräämäänsä tietoa.

Järjestöyhteistyötä koskevassa osiossa vastattiin kysymyksiin siitä, minkälaisen kumppaneiden kanssa järjestöt tekevät yhteistyötä ja miten toiminta yhteistyökumppaneiden kanssa on toteutettu. Samalla pyydettiin esimerkkejä tehdystä yhteistyöstä. Omassa osiossaan tiedusteltiin järjestöjen kantaa siihen, tulisiko sote-järjestöjen yhteistyötä Uudellamaalla syventää nykyistä organisoidumpaan muotoon. Järjestöjä pyydettiin perustelemaan kantansa sekä kertomaan, mitä seikkoja mahdollisessa organisoitumisessa olisi otettava huomioon.

Sote-uudistusta koskien järjestöiltä kysyttiin, miten paljon ne kokivat päässeensä vaikuttamaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa. Järjestöiltä pyydettiin lisäksi näkemyksiä siitä, mitä tulevassa sote-uudistuksen valmistelussa tulisi erityisesti järjestöjen kannalta ottaa huomioon.

Kumajan toiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi järjestöiltä pyydettiin arvioita siitä, oliko Kumaja edistänyt järjestöjen verkostoitumista, keskinäistä yhteistyötä, vaikuttamismahdollisuuksia maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa tai välittänyt järjestöille ajankohtaista tietoa uudistuksesta. Järjestöjä pyydettiin myös omin sanoin kertomaan, missä Kumaja on onnistunut toiminnassaan sekä antamaan ehdotuksia siitä, miten Kumaja voisi kehittää toimintaansa.

3.3.2 Kyselyn analyysi

Kyselyn monivalintakysymyksiin tulleita vastauksia käsiteltiin vertailemalla prosenttilukuja. Tilastollisia analyyseja ei vastausaineistosta tehty, koska vastausmäärä oli suhteellisen pieni (97 -182 vastausta / kysymys).

Kysely sisälsi 11 avokysymystä, joihin saatiin yhteensä 1301 sanallista vastausta. Tämän vahvasti laadullisen aineiston analyysi tehtiin pääosin luokittelemalla samankaltaiset vastaukset aineistolähtöisesti syntyneisiin omiin luokkiinsa. Järjestötietoa koskevassa osiossa luokittelu tehtiin STEAn käyttämiä indikaattoreita hyödyntäen.

Avokysymys	Vastausmäärä
Arvio tuen suuruudesta euroina	139
Onko avustusmäärässä tapahtunut muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana?	102
Minkälaista tietoa keräätte järjestönne toiminnasta?	164
Miten ja mihin hyödynnätte keräämäänne tietoa?	161
Yhteistyötahot, jonkin muu mikä?	43
Millaisissa asioissa järjestönne tekee yhteistyötä?	163
Missä Kumaja on onnistunut toiminnassaan?	109
Miten Kumajan toimintaa pitäisi kehittää?	97
Onko sote-järjestöjen yhteistyön syventäminen nykyistä organisoidumpaan muotoon tarpeellista Uudenmaan alueella?	98
Mitä järjestöjen mahdollisessa organisoitumisessa on tärkeä ottaa huomioon?	108
Mitä järjestöjen kannalta erityisesti tulee ottaa huomioon tulevassa sote-uudistuksen valmistelussa?	117

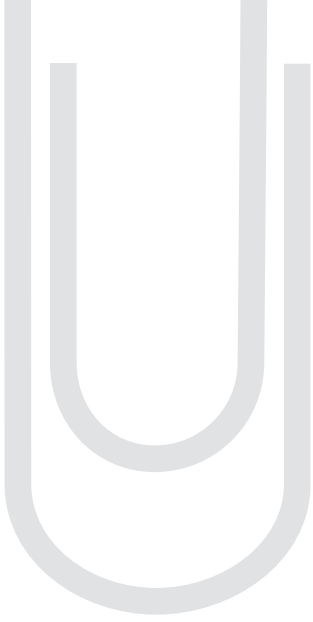
Taulukko 4. Avovastausten määrä.

4 Viitteet

Kumajan järjestökyselyn raportti 2018.

Järjestöyhteistyö Uudenmaan kunnissa. Kumajan kuntakartoitus 2018.

Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta.
Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019.

Liitteet

Kumajan kysely Uudenmaan alueen sosiaali- ja terveysjärjestöille 2019

Kumaja-kumppanuusverkoston tehtävänä on kehittää Uudenmaan järjestöjen keskinäistä yhteistyötä ja lisätä järjestöjen mahdollisuuksia vaikuttaa. Tällä kyselyllä selvitämme järjestöjen käytäntöjä yhteistyöhön liittyen, vaikuttamisen tapoja sekä sitä, miten Kumaja on onnistunut järjestöjen yhteistyön edistämässä Uudellamaalla.

Kyselyssä järjestöllä ja yhdistyksellä tarkoitetaan samaa asiaa.

1. Järjestönne nimi

2. Asemanne järjestössä

- Toiminnanjohtaja tai pääsihteeri
- Asiantuntija tai työntekijä
- Hallituksen jäsen
- Muu vapaaehtoinen aktiivitoimija yhdistyksessä

3. Järjestönne on

- Paikallinen yhdistys tai paikallisosasto
- Piiri- tai aluejärjestö
- Keskusjärjestö
- Järjestöjen yhteisö
- Verkosto
- Jokin muu, mikä _____

4. Järjestönne toimintasektori

- Sairaus- tai vammaisjärjestö
- Yleisen terveyden tai hyvinvoinnin järjestö
- Lapsi-, nuoriso- tai perhetyön järjestö
- Mielenterveys- tai päihdejärjestö
- Ikääntyneiden järjestö
- Jokin muu, mikä _____

5. Millä alueella järjestönne/ osastonne/ paikallisyhdistyksenne toimii?

☐ Koko Suomi	☐ Kauniainen	☐ Porvoo
☐ Koko Uusimaa	☐ Kerava	☐ Pukkila
☐ Askola	☐ Kirkkonummi	☐ Raasepori
☐ Espoo	☐ Lapinjärvi	☐ Sipoo
☐ Hanko	☐ Lohja	☐ Siuntio
☐ Helsinki	☐ Loviisa	☐ Tuusula
☐ Hyvinkää	☐ Myrskylä	☐ Vantaa
☐ Inkoo	☐ Mäntsälä	☐ Vihti
☐ Järvenpää	☐ Nurmijärvi	
☐ Karkkila	☐ Pornainen	

6. Löytyykö järjestönne tiedot uusimaalaiset.fi-palvelusta?

Kyllä

Ei

7. Saako järjestönne toimintaansa avustuksia tai muuta taloudellista tukea?

Ei

Kyllä

Avustuksen myöntäjä

Kunta tai kaupunki

STEA

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Euroopan sosiaalirahasto

Yksityinen säätiö tai rahasto

Yritys

Oma liitto tai keskusjärjestö

Joku muu, mikä _____

Arvio tuen suuruudesta kokonaisuudessaan vuosittain (€)

Tuen suuruus euroina
(kirjoita vastaus numeroina ilman välilyöntejä)

Onko avustumäärässä tapahtunut muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana?

Ei

Kyllä, millaisia? _____

8. Minkälaista tietoa keräätte järjestönne toiminnasta?

9. Miten ja mihin hyödynnätte keräämäännne tietoa?

10. Keiden kanssa järjestönne tekee tai on tehnyt viimeisen vuoden aikana yhteistyötä?

Toisten järjestöjen

Kunnan tai kuntien

Kuntayhtymän

Maakunnan tai maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluorganisaation (Uudenmaan liitto, Uusimaa 2019)

Seurakuntien

Oppilaitosten

Yritysten

Jonkin muun, minkä? _____

11. Miten toimintanne yhteistyökumppaneiden kanssa on toteutettu?

Kahden välisenä yhteistyönä

Usean toimijan välisenä yhteistyönä

Verkoston kautta organisoituna yhteistyönä

12. Millaisissa asioissa järjestönne tekee yhteistyötä? Anna esimerkkejä.

Kumaja on järjestänyt järjestöille erilaisia koulutuksia ja verkostoitumis- ja vaikuttamistapahtumia kuten Kumajan verkostotreffit ja toimintasektori- ja teemakohtaiset tapaamiset, seminaarit ja työpajat. Yhteistyössä maakunta- ja sote-uudistusta valmistelleen Uusimaa 2019 -organisaation kanssa Kumaja on järjestänyt työpajan mm. maakunnan palvelustrategiasta sekä järjestöjen asiantuntijapoolin tapaamisia.

13. Onko joku edustamastasi järjestöstä osallistunut Kumajan järjestämiin tapahtumiin?

- Kyllä, useaan
- Kyllä, yhteen
- Ei
- En osaa sanoa

14. Kumaja on mielestäni edistänyt järjestöjen toimintaa seuraavilla osa-alueilla

	Ei lainkaan	Vähän	Jonkin verran	Paljon
Järjestöjen verkostoituminen	☐	☐	☐	☐
Järjestöjen keskinäinen yhteistyö	☐	☐	☐	☐
Järjestöjen vaikuttamismahdollisuudet maakunta- ja sote-uudistuksessa	☐	☐	☐	☐
Ajankohtaisen tiedon välittäminen maakunta- ja sote-uudistuksesta järjestöille	☐	☐	☐	☐

15. Missä Kumaja on onnistunut toiminnassaan?

16. Miten Kumajan toimintaa pitäisi kehittää?

17. Onko sote-järjestöjen yhteistyön syventäminen nykyistä organisoidumpaan muotoon tarpeellista Uudenmaan alueella?

- Kyllä, miksi? _____
- En osaa sanoa
- Ei, miksi? _____

18. Mitä järjestöjen mahdollisessa organisoitumisessa on tärkeä ottaa huomioon?

Maakuntamalliin perustavan sote-uudistuksen valmistelu lopetettiin hallituksen kaaduttua maaliskuussa 2019. Uusi hallitusohjelma määrittää, miten sote-uudistuksen valmistelua tullaan jatkamaan.

19. Koetteko, että järjestönne pääsi vaikuttamaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa?

- Kyllä, paljon
- Kyllä, jonkin verran
- Ei

20. Mitä järjestöjen kannalta erityisesti tulee ottaa huomioon tulevassa sote-uudistuksen valmistelussa?

21. Mikäli haluatte tilata Kumajan uutiskirjeen, täyttäkää osoitteenne alle

Sähköposti:

Kumajas förfrågan riktad till social- och hälsoorganisationer i Nyland 2019

Kumaja partnerskapsnätverkets uppgift är att utveckla ömsesidig samarbete för föreningarna i Nyland och öka föreningarnas möjligheter att påverka. Denna förfrågan fastställer föreningarnas vanor angående samarbete, påverkningssätt och det, hur Kumaja har lyckats att befodra samarbete mellan föreningar i Nyland.

Vänligen notera, att på denna förfrågan sammanslutning och förening anses att vara detsamma.

1. Er organisation/förening

2. Er position i organisation / förening

- Verksamhetsledare eller generalsekreterare
- Sakkunnig eller anställd
- Medlem av styrelse
- En annan frivillig aktiv i förening

3. Föreningen är

- Lokal sammanslutning eller lokalavdelning
- Distrikts / Regions förening
- Centralorganisation
- Föreningarnas Samfund
- Nätverk

Annat, vad _____

4. Er förenings verksamhetsområde är

- Handikapp- eller patientförening
- Förening för allmän hälsa och välfärd
- Förening för barn-, ungdoms- eller familjearbete
- Mentalvårds- eller missbrukarförening
- Förening för äldre
- Annat, vad _____

5. Inom vilket område har er förening/ avdelning / lokalförening verksamhet?

☐ Hela Finland	☐ Grankulla	☐ Borgå
☐ Nyland	☐ Kervo	☐ Pukkila
☐ Askola	☐ Kyrkslätt	☐ Raseborg
☐ Esbo	☐ Lapträsk	☐ Sibbo
☐ Hangö	☐ Lojo	☐ Sjundeå
☐ Helsingfors	☐ Lovisa	☐ Tusby
☐ Hyvinge	☐ Mörskom	☐ Vanda
☐ Ingå	☐ Mäntsälä	☐ Vichtis
☐ Träskända	☐ Nurmijärvi	
☐ Högfors	☐ Borgnäs	

6. Finns er förenings information på uusimaalaiset.fi webbsida?

- Ja
- Nej

7. Får ni understöd eller annat ekonomisk stöd för er verksamhet?

- Nej

Ja

Tillerkännare av bidraget

- Kommun/stad
- STEA
- Undervisnings- och kulturministeriet
- Europeiska Socialfonden
- Privat stiftelse eller fond
- Företag
- Egen förbund eller centralförening
- Någon annan, vem? _____

Uppskattning av bidrag i helhet årligen (€)

Storlek av bidrag i euro
(vänligen skriv svar utan mellanslag)

Har det varit ändringar i beloppet av understöd under de senaste fem år?

- Nej
- Ja, vilka? _____

8. Hurdan information samlar ni om er förenings verksamhet?

9. Hur och vart utnyttjar ni den information som ni samlar?

10. Med vem gör er förening eller har gjort samarbete under förra året?

- Andra föreningar
- Kommun eller kommuner
- Kommunalförbund
- Landskap eller Nyland 2019
- Församling
- Institut
- Företag
- Någon annan, vem? _____

11. På vilken sätt har verksamhet med era samarbetspartnere genomfört?

- Samarbete mellan två partner
- Samarbete mellan flera aktörer
- Samarbete organiserat via nätverket

12. I hurdana frågor samarbetar er förening? Ge exempel.

Kumaja har arrangerat olika utbildningar och nätverks- och påverkningsevenemanger för föreningar. Dessa innehåller Kumajas nätverkstreff, sektor- och temainställda treff, seminar och workshop. Kumaja har också arrangerat i samarbete med Nyland 2019-organisation workshop om landskapets tjänststrategi samt möte med förenings och sakkunnigpool.

13. Har någon av de föreningar som du representerar deltagit i arrangemanger som Kumaja har organiserat?

- Ja, till flera
- Ja, till en
- Nej
- Ingen åsikt

14. Enligt din mening, har Kumaja befordrat verksamhet på de följande delområden av föreningsarbete

	Inte alls	Lite	I någon mån	Mycket
Bildande av nätverket för föreningar	☐	☐	☐	☐
Samarbete mellan föreningar	☐	☐	☐	☐
Förenings inflytningsmöjligheterna i landskaps- och social- och hälsovårdsreform	☐	☐	☐	☐
Överföring av aktuell information för föreningar om landskaps- och social- och hälsovårdsreform	☐	☐	☐	☐

15. Var har Kumaja lyckats i sin verksamhet?

16. Hur skulle man utveckla Kumajas verksamhet?

17. Är det nödvändigt att fördjupa samarbete mellan sote-föreningar till et mera organiserat form inom Nyland?

- Ja, varför? _____
- Ingen åsikt
- Nej, varför? _____

18. Vad är det viktigt att ta hänsyn till när man eventuellt organiserar sig?

Förberedelser för sote-reform, som skulle ha grundat i landskapsreformen, slöt i mars 2019 efter regeringen hade fallit. Den nya regeringsprogram fastställer det, hur man fortsätter förberedelser av sote-reform.

19. Anser ni, att er förening fick möjlighet att påverka på förberedelser av landskap- och sote-reform?

- Ja, mycket
- Ja, i någon mån
- Nej

20. När det gäller kommande sote-reformens förberedelser, vad borde man speciellt ta hänsyn till?

21. Om ni önskar att beställa Kumajas elektroniska nyhetsbrev, vänligen ge er e-address nedan.

e-address: